

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตน ของโครงการประกันสังคม ในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรัฐ 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลสมุทรปราการ และโรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์

ประชากรตัวอย่าง คือ ผู้ประกันตนทุกคน ในสถานประกอบการที่สุ่มได้ 83 สถานประกอบการ

มีจำนวนผู้ประกันตนที่ตอบแบบสอบถามชุดที่ I จำนวน 8,305 คน จากแบบสอบถามชุดที่ I ที่ได้รับกลับคืนจากสถานประกอบการ

ในจำนวนนี้มีผู้ประกันตนที่รายงานว่าป่วย จากคำตอบในแบบสอบถามชุดที่ I ซึ่งผู้ประกันตนเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง เป็นผู้ป่วยนอก 2,652 ครั้ง ในรอบ 1 เดือน เป็นผู้ป่วยใน 1,233 ครั้ง ในรอบ 1 ปี

เนื่องจากอุปสรรคในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ในด้านความร่วมมือของสถานประกอบการ มีสถานประกอบการขนาดกลางไม่ให้ความร่วมมือ 2 แห่ง สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กที่สุ่มได้ หากสถานประกอบการไม่พบ 6 แห่ง ปิดกิจการไปแล้ว 5 แห่ง การเดินทางไม่สะดวก เนื่องจากน้ำท่วม 3 แห่ง ทำให้เข้าทำการสัมภาษณ์ได้เพียง 67 สถานประกอบการ (คิดเป็นร้อยละ 80.72 ของสถานประกอบการที่สุ่มได้) เป็นสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ โรงพยาบาลสมุทรปราการ ขนาดเล็ก 12 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 70.5 ของสถานประกอบการขนาดเล็กที่สุ่มได้ ขนาดกลาง 14 สถานประกอบการ ขนาดใหญ่ 5 สถานประกอบการ สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ ขนาดเล็ก 10 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 52.6 ของสถานประกอบการขนาดเล็กที่สุ่มได้ ขนาดกลาง 15 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 88.2 ของสถานประกอบการขนาดกลางที่สุ่มได้ ขนาดใหญ่ 11 สถานประกอบการ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนสถานประกอบการ 67 แห่ง ซึ่งทะเบียนไว้กับโรงพยาบาล สมุทรปราการ 31 แห่ง เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.7 สถานประกอบการขนาดกลาง 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.2 สถานประกอบการขนาดใหญ่ 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.1 และสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับโรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ 36 แห่ง เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.8 สถานประกอบการขนาดกลาง 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.7 สถานประกอบการขนาดใหญ่ 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.5 (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการที่ผู้ได้ และเข้าสัมภาษณ์ จำแนกตามโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักและขนาดของสถานประกอบการ

รพ. คู่สัญญาหลัก	ขนาดสถานประกอบการ			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
สมุทรปราการ				
ผู้ได้	17	14	5	36
เข้าสัมภาษณ์ (%)	12 (38.7)	14 (45.2)	5 (16.1)	31 (100)
ร้อยละที่สัมภาษณ์	70.5	100	100	86.1
สำโรงการแพทย์				
ผู้ได้	19	17	11	47
เข้าสัมภาษณ์ (%)	10 (27.8)	15 (41.7)	11 (30.5)	36 (100)
ร้อยละที่สัมภาษณ์	52.6	88.2	100	76.6

มีจำนวนผู้ประกันตนทั้งหมด 6,749 คน จากแบบสอบถาม ชุดที่ I ที่ได้รับคืนจากสถานประกอบการ

ในการสัมภาษณ์ผู้ประกันตน ไม่สามารถสัมภาษณ์ผู้ประกันตนที่รายงานว่าเป็นผู้ป่วยได้ทุกคนตามที่คัดเลือกไว้ ทำให้จำนวนผู้ประกันตนที่ป่วยต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยสัมภาษณ์ผู้ประกันตนได้ทั้งหมด 1,391 คน ในจำนวนนี้มีผู้ประกันตนที่รายงานว่าเป็นผู้ป่วยในช่วงเวลาที่กำหนด จากคำตอบในแบบสอบถาม ชุดที่ I เป็นผู้ป่วยนอก 1,299 คน และเป็นผู้ป่วยใน 163 คน การที่ผู้ประกันตนที่รายงานว่าเป็นผู้ป่วยแล้วไม่ได้รับการสัมภาษณ์ สาเหตุเนื่องจากไม่พบตัวผู้ประกันตน ผู้ประกันตนไม่สามารถออกจากการทำงานมาให้สัมภาษณ์ได้ และสาเหตุส่วนใหญ่คือ นายจ้างไม่อนุญาตให้ทำการสัมภาษณ์ทุกคนที่ต้องการ แต่ให้สัมภาษณ์เพียงบางส่วน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกันตนที่รายงานว่าเป็นผู้ป่วย แต่เมื่อสัมภาษณ์แล้ว ปรากฏว่าผู้ประกันตนไม่ได้ป่วยในช่วงเวลาที่กำหนดไว้จริง เนื่องจากเข้าใจคำถามผิด อ่านคำถามไม่ละเอียด หรือขณะที่ป่วยนั้นยังไม่เป็นผู้ประกันตนที่มีสิทธิในการรับการรักษาพยาบาล ทำให้ต้องตัดผู้ประกันตนเหล่านั้นออกไปจากการศึกษา ทำให้จำนวนผู้ประกันตนที่สัมภาษณ์ได้แตกต่างจากจำนวนผู้ประกันตนที่คัดเลือกไว้มาก

จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ II มีจำนวนครั้งของการเจ็บป่วย เป็นผู้ป่วยนอก 1,490 ครั้ง เป็นผู้ป่วยใน 175 ครั้ง

จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ประกันตน 1,391 คน ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลสมุทรปราการ 558 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 และขึ้นทะเบียนกับโรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ 833 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9 เป็นผู้ประกันตนในสถานประกอบการขนาดเล็ก 87 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ในสถานประกอบการขนาดกลาง 466 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ 768 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.2)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตนที่ถูกล้มภาวะจ้างงานตามโรงพยาบาล
คู่สัญญาหลัก และขนาดสถานประกอบการ

รพ. คู่สัญญาหลัก	ขนาดสถานประกอบการ			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
สมุทรปราการ	87 (15.6)	212 (38)	259 (46.4)	558 (40.1)
ลำปาง	70 (8.4)	254 (30.5)	509 (61.1)	833 (59.9)
รวม	157 (11.3)	466 (33.5)	768 (55.2)	1,391 (100)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และรายงานผลการวิจัย เป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้แก่

ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ฐานะทางเศรษฐกิจ ลักษณะงานที่รับผิดชอบ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์

ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ช่วงเวลาปฏิบัติงาน ชั่วโมงการทำงาน การมีบริการรักษาพยาบาลในโรงงาน ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา และวิธีการเดินทางไปใช้บริการ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตน และเปรียบเทียบระหว่างโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักที่เป็นโรงพยาบาลรัฐ และเอกชน

ส่วนที่ 3 อัตราการเจ็บป่วย อัตราการไปใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และอัตราการไม่ไปใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก

ส่วนที่ 4 เหตุผลของการเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และโรงพยาบาลอื่นๆ และความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการไปใช้และไม่ไปใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตาม ลักษณะประชากร กับขนาดสถานประกอบการ

	เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u> (N=1,391)								
หญิง	87	55.4	277	59.4	424	55.2	788	56.6
ชาย	70	44.6	189	40.6	344	44.8	603	43.4
<u>อายุ</u> (N=1,391)	Mean =28.4		Median=26		SD=8.5		Max=70	Min=14
น้อยกว่า 15 ปี	0		1		1	0.1	1	0.1
15-24 ปี	59	37.6	193	41.4	295	38.4	547	39.3
25-49 ปี	93	59.2	261	56	453	59	807	58
50-59 ปี	4	2.5	10	2.1	13	1.7	27	1.7
60 ปีขึ้นไป	1	0.6	2	0.4	6	0.8	9	0.6
<u>สถานภาพสมรส</u> (N=1,391)								
สมรส	83	52.9	248	53.2	409	53.3	740	53.2
โสด	67	42.7	202	43.3	340	44.3	609	43.8
หย่า	4	2.5	5	1.1	4	0.5	13	0.9
แยกกันอยู่	3	1.9	8	1.7	6	0.8	17	1.2
หม้าย	0	0	3	0.6	9	1.2	12	0.9

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา (N=1,391)								
ประถมศึกษา	83	52.9	291	62.4	344	44.8	718	51.6
มัธยมศึกษา	50	31.8	99	21.2	290	37.8	439	31.6
อนุปริญญา	20	12.7	52	11.2	104	13.5	176	12.7
ปริญญาตรี	3	1.9	22	4.7	26	3.4	51	3.7
ไม่ได้เรียน	1	0.6	2	0.4	4	0.5	7	0.5
ลักษณะงานที่รับผิดชอบ (N=1,391)								
ผลิตด้วยเครื่องจักร	59	37.6	146	31.3	239	31.1	444	31.9
ผลิตด้วยมือ	49	31.2	144	30.9	212	27.6	405	29.1
เสมียน พนักงาน	32	20.4	114	24.5	167	21.7	313	22.5
ผู้บริหาร ผู้จัดการ	3	1.9	5	1.1	11	1.4	19	1.4
อื่น ๆ	14	8.9	57	12.2	139	18.1	210	15.1
รายได้ต่อเดือน (N=1,391) Mean =5388.3 Median =4290 S.D= 3784.7 Max=54000 Min=1800								
ต่ำกว่า 3000 บาท	15	9.6	93	20	67	8.7	175	12.6
3000-3999 บาท	62	39.5	128	27.5	227	29.6	417	30
4000-4999 บาท	35	22.3	106	22.7	145	18.9	286	20.6
5000-5999 บาท	13	8.3	53	11.4	92	12	158	11.4
ตั้งแต่ 6000 ขึ้นไป	32	20.4	86	18.5	237	30.9	335	25.5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฐานะทางเศรษฐกิจ (N=1,391)								
พอกินพอใช้	66	42	228	48.9	386	50.3	680	48.9
ไม่พอใช้ ต้องกู้ยืม	39	24.8	102	21.9	163	21.2	304	21.9
มีเหลือเก็บ	34	21.7	83	17.8	141	18.4	258	18.5
ไม่พอใช้ ไม่ต้องกู้ยืม	18	11.5	53	11.4	78	10.2	149	10.7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตาม ปัจจัยสนับสนุน กับขนาด
สถานประกอบการ

	เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อำเภอที่อยู่อาศัย (N=1,391)</u>								
เมืองสมุทรปราการ	111	70.9	224	48.1	408	53.1	743	53.4
พระประแดง	22	14	113	24.2	137	17.8	272	19.6
จังหวัดอื่น	14	8.9	51	10.9	103	13.4	168	12.1
บางพลี	5	3.2	26	5.6	83	10.8	114	8.2
พระสมุทรเจดีย์	3	1.9	5	1.1	2	0.3	10	0.7
บางบ่อ	2	1.3	47	10.1	35	4.6	84	6
<u>ชั่วโมงทำงาน/สัปดาห์ (N=1,391)</u>	Mean= 59.9		Median= 54		SD= 10.7		Max=111	Min= 30
น้อยกว่า 50 ชม.	8	5.1	46	9.9	56	7.3	110	7.9
50-54 ชม.	76	48.4	193	41.4	320	41.7	589	42.3
55-59 ชม.	9	5.7	36	7.7	114	14.8	159	11.4
60-64 ชม.	13	8.3	43	9.2	82	10.7	138	9.9
65-69 ชม.	20	12.7	32	6.9	71	9.2	123	8.8
ตั้งแต่ 70 ชม. ขึ้นไป	31	19.7	116	24.9	125	16.3	272	19.6
<u>ช่วงเวลาปฏิบัติงาน (N=1,391)</u>								
กลางวัน	142	90.4	400	85.8	581	75.7	1123	80.7
หม่นเวียนกัน	14	8.9	64	13.7	171	22.3	249	17.9
กลางคืน	1	0.6	2	0.4	16	2.1	19	1.4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ (คะแนนเต็ม 16 คะแนน) (N=1,391)	Mean= 7.538		Median= 8		SD= 3.9		Max= 16	Min= 0
น้อยกว่า 5 คะแนน	64	40.8	143	30.7	134	17.4	341	24.5
5-10 คะแนน	73	46.5	231	49.6	398	51.8	702	50.5
มากกว่า 10 คะแนนขึ้นไป	20	12.7	92	19.7	236	30.7	348	25

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามการมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ และขนาดสถานประกอบการ

การมีบริการ รักษาพยาบาล ในสถานประกอบการ	เล็ก		กลาง		ใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	4	20	8	36.3	13	81.3
ไม่มี	16	80	14	63.7	3	18.7
รวม	20	100	22	100	16	100

หมายเหตุ: มีสถานประกอบการไม่ให้ข้อมูล 9 สถานประกอบการ

1.1 ปัจจัยนำด้านลักษณะประชากร (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.3)

- เพศ พบว่า ผู้ประกันตนที่สมัครเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1391 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็น เพศหญิง 788 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 เพศชาย 603 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 และในทุกขนาดสถานประกอบการมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
- อายุ พบว่า ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการมีอายุระหว่าง 25-49 ปี จำนวน 807 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงไปได้แก่ อายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 547 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 อายุเฉลี่ยของผู้ประกันตน 28 ปี
- สถานภาพสมรส ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 740 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงไปคิดเป็นโสด 609 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8
- ระดับการศึกษา ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ ส่วนใหญ่จบประถมศึกษา จำนวน 718 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงไปคือ จบมัธยมศึกษา จำนวน 439 คิดเป็นร้อยละ 31.6
- ลักษณะงานที่รับผิดชอบ ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างที่ทำงานผลิตด้วยเครื่องจักร จำนวน 444 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงไปได้แก่ งานผลิตด้วยมือ จำนวน 405 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1
- รายได้ต่อเดือน ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,000-3,999 บาท มีจำนวน 417 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ค่าเฉลี่ยของรายได้ต่อเดือนเท่ากับ 5,388 บาท ค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4,290 บาท
- ฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีสภาพการเงินพอกินพอใช้ จำนวน 680 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 รองลงไปคือ ไม่พอใช้ต้องกู้ยืม จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9

1.2 ปัจจัยสนับสนุน (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.4)

- อำเภอที่อยู่อาศัย ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จำนวน 743 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงไปคือ อำเภอพระประแดง จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และมีผู้ประกันตนที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1

- ชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์ ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในระหว่าง 50-54 ชั่วโมงต่อสัปดาห์จำนวน 589 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงไปตั้งแต่ 70 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 มีค่าเฉลี่ยชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์ เท่ากับ 60 ชั่วโมง
- ช่วงเวลาปฏิบัติงาน ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ ส่วนใหญ่ทำงานในช่วงเวลากลางวัน จำนวน 1123 คน คิดเป็นร้อยละ 80.7 รองลงไปคือ หมุนเวียนกันระหว่างกลางวันและกลางคืน จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9
- ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ผู้ประกันตนมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน เท่ากับ 7.5 คะแนน คำมีพื้นฐาน 8 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.9 ค่าต่ำสุดคือ 0 คะแนน สูงสุดคือ 16 คะแนน เมื่อจัดกลุ่มระดับความรู้เป็น 3 กลุ่ม พบว่า ผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้อยู่ระหว่าง 5-10 คะแนน จำนวน 702 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 ส่วนคะแนนน้อยกว่า 5 คะแนน และมากกว่า 10 คะแนนขึ้นไปใกล้เคียงกันคือร้อยละ 24.5 และร้อยละ 25 ตามลำดับ
- การมีบริการรักษาพยาบาลในโรงงาน (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5)
จากสถานประกอบการทั้งหมด 58 สถานประกอบการ มีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ 25 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 43.1 ไม่มีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการจำนวน 33 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 56.9 สถานประกอบการขนาดใหญ่มีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการมากที่สุดคือ 13 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงไปคือสถานประกอบการขนาดกลาง 8 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 32 ส่วนสถานประกอบการขนาดเล็กมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการน้อยที่สุด 4 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 16

จากการสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน ที่ผู้ประกันตน ควรทราบ ในเรื่องหลักฐานประกอบเมื่อไปใช้บริการ ประเภทการเจ็บป่วยที่คุ้มครองการจ่ายค่า รักษาพยาบาล และสถานที่เบิกเงินคืนกรณีฉุกเฉิน โรคที่ไม่ครอบคลุมที่ควรทราบ ได้แก่ ใส่ฟัน อุดฟัน ถอนฟัน ตัดแว่นสายตา ลบรอยแผลเป็น สิทธิการได้รับประโยชน์ทดแทน 4 กรณี และ บริการที่ได้รับฟรี รวมทั้งชื่อสถานพยาบาลที่สามารถไปใช้บริการได้โดยใช้สิทธิประกันสังคม พบว่า ผู้ประกันตนส่วนใหญ่ ไม่ทราบประเภทของการเจ็บป่วยที่คุ้มครองโดยโครงการประกันสังคม ถึง ร้อยละ 79 และไม่ทราบสถานที่เบิกเงินคืนกรณีจ่ายค่ารักษาพยาบาลกรณีฉุกเฉิน ถึงร้อยละ 88 โรคที่ไม่ทราบว่าไม่ครอบคลุมโดยประกันสังคมมากที่สุด ได้แก่ ตัดแว่นสายตา และลบรอยแผลเป็น (ร้อยละ 62.8 และ 62.9 ตามลำดับ) สำหรับประโยชน์ทดแทนพบว่า ผู้ประกันตนไม่ทราบ ประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ มากที่สุด ร้อยละ 61.8 บริการที่ได้รับการคุ้มครองที่ผู้ประกันตน ไม่ทราบมากที่สุด คือ ค่าอาหารสามัญ รองลงมาคือ ค่าห้องสามัญ (ร้อยละ 64.1 และ 60.5 ตามลำดับ) และยังมีผู้ประกันตนที่ไม่ทราบ ชื่อ โรงพยาบาลที่สามารถไปใช้บริการของประกัน สังคม ถึงร้อยละ 15.7 (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตนจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์

	ผู้ประกันตน ที่ทราบสิทธิประโยชน์		ผู้ประกันตน ที่ไม่ทราบสิทธิประโยชน์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หลักฐานการรับบริการ	931	66.9	460	33.1
2. ประเภทการเจ็บป่วยที่คุ้มครอง	292	21.1	1099	79.0
3. การจ่ายค่ารักษากรณีฉุกเฉิน	685	49.2	706	50.8
4. สถานที่เบิกเงินคืนกรณีฉุกเฉิน	167	12.0	1224	88.0

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	ผู้ประกันตน ที่ทราบสิทธิประโยชน์		ผู้ประกันตน ที่ไม่ทราบสิทธิประโยชน์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. โรคที่ไม่ครอบคลุม				
5.1 ใส่ฟัน อุดฟัน ถอนฟัน	597	42.9	794	57.1
5.2 ตัดแว่นสายตา	517	37.2	874	62.8
5.3 ลบรอยแผลเป็น	516	37.1	875	62.9
6. สิทธิการได้รับประโยชน์ทดแทน				
6.1 เจ็บป่วยไม่เกี่ยวกับการทำงาน	666	47.9	725	52.1
6.2 คลอดบุตร	787	56.6	603	43.4
6.3 ทูบหลอดภาพ	531	38.2	860	61.8
6.4 ตาย	666	47.9	725	52.1
7. บริการที่ได้รับฟรี				
7.1 ค่ายา เวชภัณฑ์	1005	72.2	386	27.8
7.2 ค่าตรวจ เจาะเลือด เอ็กซเรย์	900	64.7	491	35.3
7.3 ค่าห้องสามัญ	549	39.5	842	60.5
7.4 ค่าอาหารสามัญ	500	35.9	891	64.1
8. ชื่อสถานพยาบาลที่ลงทะเบียนไว้	1173	84.3	218	15.7

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตน

ตารางที่ 4.7 พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ที่ผู้ประกันตน เลือกใช้เป็นอันดับแรก กรณีผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ตามลำดับการเลือกใช้บริการ

	ผู้ป่วยนอก		ผู้ป่วยใน	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
1. พฤติกรรมการใช้บริการเมื่อเจ็บป่วย				
ซื้อยารับประทานเอง	431	28.9	10	5.7
บริการรักษาพยาบาลในโรงงาน	398	26.7	13	7.4
รพ. ต่าง ๆ	337	22.7	138	78.4
คลินิก	262	17.6	15	8.5
ไม่ได้รักษา	49	3.3	0	0
รักษานอกระบบบริการสาธารณสุข	8	0.5	0	0
สถานือนามัธ	5	0.3	0	0
ศูนย์บริการสาธารณสุข	0	0	0	0
รวม	1490	100.0	176	100.0

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

	ผู้ป่วยนอก		ผู้ป่วยใน	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
2. การเลือกใช้บริการในโรงพยาบาล				
รพ. สำนักรังการแพทย์	175	51.9	68	49.3
รพ. จุฬารัตน์	11	32.0	2	1.4
รพ. อื่น ๆ	67	19.9	32	23.2
รพ. สุมทรปราการและรพ. เครือข่าย	60	17.8	19	13.7
รพ. เมืองสุมทร	15	4.5	10	7.2
รพ. บางนา 2	9	2.7	7	5.1
รวม	337	100.0	138	100.0

ตารางที่ 4.7 จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ ของผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วย มีการเจ็บป่วยกรณีผู้ป่วยนอก 1490 ครั้ง และกรณีผู้ป่วยใน 176 ครั้ง พบว่ากรณีผู้ป่วยนอกผู้ประกันตน เลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับแรกมากที่สุด คือ ซักยา รับประทานเอง จำนวน 431 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.9 และรองลงไปคือ ใช้บริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ จำนวน 398 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงไปคือใช้บริการที่โรงพยาบาลต่างๆ จำนวน 337 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.7 กรณีเลือกใช้บริการโรงพยาบาลมีผู้ประกันตนไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสุมทรปราการ และโรงพยาบาลเครือข่าย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ของการเลือกใช้บริการที่โรงพยาบาล ใช้บริการที่โรงพยาบาลสำนักรังการแพทย์ จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 ของการเลือกใช้บริการ

สำหรับกรณีผู้ป่วยใน เลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับแรกมากที่สุดคือโรงพยาบาล
 ต่างๆจำนวน 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.4 เลือกใช้บริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ
 ชื้อยารับประทานเอง และคลินิกเป็นอันดับแรก ก่อนไปโรงพยาบาล ร้อยละ 7.4, 5.7
 และ 8.5 ตามลำดับ จากนั้นจึงไปโรงพยาบาลในอันดับต่อไป ผู้ประกันตนที่เลือกใช้
 บริการที่โรงพยาบาลเป็นอันดับแรกไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ และ โรงพยาบาล
 เครือข่าย จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.7 ของการเลือกใช้โรงพยาบาล ใช้บริการที่
 โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.3 ของการเลือกใช้
 โรงพยาบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 แสดงการเลือกใช้โรงพยาบาลของผู้ประกันตน จำนวนตาม รพ.คู่สัญญาหลัก

และเพศ กรมผู้จ่ายเงิน

รพ.คู่สัญญา	สมทบปรากร และเครือข่าย	สำโรงการแพทย์	จุฬารัตน์	บางนา	เมืองสมุทร	รพ.รัฐอื่นๆ	รพ.เอกชนอื่นๆ	รวม
สมทบ- ปรากร	38 44 82 (55)	2 3 5(3.4)	1 7 8(5.4)	2 0 2(1.3)	7 10 17(11.4)	6 6 12 (8.1)	10 13 23(15.4)	66 83 149(100)
สำโรง- การแพทย์	4 3 7(2.4)	74 148 222(75.8)	2 3 5(1.7)	7 1 8(2.7)	1 4 5(1.7)	4 11 15 (5.1)	13 18 31(10.6)	105 188 293(100)

พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตน เมื่อเจ็บป่วย แล้วไปใช้บริการที่โรงพยาบาล เปรียบเทียบระหว่างโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของรัฐ คือ โรงพยาบาลสมุทรปราการ และเอกชน คือ โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์

กรณีผู้ป่วยนอก มีผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลของรัฐ คือ สมุทรปราการ ไปใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลต่าง ๆ เมื่อเจ็บป่วย จำนวน 149 ราย เป็นเพศชาย 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.3 เพศหญิง 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.7 ในจำนวนนี้มีผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้มากที่สุด คือ มีจำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 55 เป็นเพศชาย 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.3 ของผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ เป็นเพศหญิง 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.7 ของผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ และมีผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่น ๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ได้แก่ โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ โรงพยาบาลบางนา โรงพยาบาลเมืองสมุทร และ โรงพยาบาลอื่นๆ ทั้งรัฐและเอกชน มีจำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 45 โดยผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการโรงพยาบาลอื่นๆ ร้อยละ 23.5 เลือกใช้โรงพยาบาลของรัฐ ร้อยละ 8.1 และเลือกใช้โรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ 15.4

กรณีผู้ป่วยนอก มีผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลเอกชนคือ สำโรงการแพทย์ ไปใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลต่าง ๆ เมื่อเจ็บป่วยจำนวน 293 ราย เป็นเพศชาย 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.8 เพศหญิง 188 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.2 ในจำนวนนี้มีผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้มากที่สุด คือ มีจำนวน 222 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.8 เป็นเพศชาย 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ เป็นเพศหญิง 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ และมีผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่น ๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ได้แก่ โรงพยาบาลสมุทรปราการ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ โรงพยาบาลบางนา โรงพยาบาลเมืองสมุทร และ โรงพยาบาลอื่นๆ ทั้งรัฐและเอกชน มีจำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.2 โดยผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการโรงพยาบาลอื่นๆ ร้อยละ 15.7 เลือกใช้โรงพยาบาลของรัฐ ร้อยละ 5.1 และเลือกใช้โรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ 10.6 (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.9 แสดงการเลือกใช้โรงพยาบาลของผู้ประกันตน จำแนกตาม รพ.คู่สัญญาหลัก

และเพศกรณผู้ป่วยเป็น

รพ.คู่สัญญา	สมุทรปราการ และ เครือข่าย	สำนักงานแพทย์	จุฬารัตน์	บางนา	เมืองสมุทร	รพ.รัฐ อื่น ๆ	รพ.เอกชน อื่น ๆ	รวม
	ช. ช. รวม (%)	ช. ช. รวม (%)	ช. ช. รวม (%)	ช. ช. รวม (%)	ช. ช. รวม (%)	ช. ช. รวม (%)	ช. ช. รวม (%)	ช. ช. รวม (%)
สมุทร- ปราการ	11 9 20(41.7)	2 1 3 (6.3)	1 1 2(4.2)	1 2 3(6.3)	4 3 7(14.6)	4 1 5(10.4)	5 3 8(16.7)	28 20 48 (100)
สำโรง- การแพทย์	3 2 5(3.9)	47 41 88 (69.3)	0 0 0 (0)	4 1 5(3.9)	2 1 3 (2.4)	4 6 10 (7.9)	7 9 16(12.6)	67 60 127(100)

กรณีผู้ป่วยใน มีผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลของรัฐ คือ สมุทรปราการ
 ไปใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลต่างๆเมื่อเจ็บป่วย จำนวน 48 ราย เป็นเพศชาย
 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.3 เพศหญิง 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 ในจำนวนนี้มีผู้ไป
 ใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้เพียง 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 เป็นเพศชาย
 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 55 ของผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ เป็นเพศหญิง
 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 45 ของผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ และมีผู้ไปใช้บริการ
 ที่โรงพยาบาลที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ได้แก่ ได้แก่ โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ โรงพยาบาล
 จุฬารัตน์ โรงพยาบาลบางนา โรงพยาบาลเมืองสมุทร และ โรงพยาบาลอื่นๆ ทั้งรัฐและ
 เอกชน มีจำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.3 โดยผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการโรงพยาบาล
 รัฐและเอกชนอื่นๆ ร้อยละ 27.1 เลือกใช้โรงพยาบาลของรัฐ ร้อยละ 10.4 และเลือกใช้โรง
 พยาบาลเอกชน ร้อยละ 16.7

กรณีผู้ป่วยใน มีผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลเอกชน คือ สำโรงการแพทย์
 ไปใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลต่าง ๆ เมื่อเจ็บป่วยจำนวน 127 ราย คิดเป็นร้อยละ
 72.6 เป็นเพศชาย 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.7 เพศหญิง 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.3
 ในจำนวนนี้มีผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้มากที่สุดคือ จำนวน 88 ราย คิดเป็น
 ร้อยละ 69.3 เป็นเพศชาย 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.4 ของผู้ไปใช้บริการที่โรง
 พยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ เป็นเพศหญิง 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.6 ของผู้ไปใช้บริการที่โรง
 พยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ และมีผู้ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่น ๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ได้แก่
 โรงพยาบาลสมุทรปราการ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ โรงพยาบาลบางนา โรงพยาบาลเมืองสมุทร
 และ โรงพยาบาลอื่นๆ ทั้งรัฐและเอกชน มีจำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.7 โดยผู้
 ประกันตนที่ไปใช้บริการโรงพยาบาลรัฐและเอกชนอื่นๆ ร้อยละ 20.5 เลือกใช้โรงพยาบาลของ
 รัฐ ร้อยละ 7.9 และเลือกใช้โรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ 12.6 (รายละเอียดดังแสดงในตาราง
 ที่ 4.9)

พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ ของผู้ประกันตนพิจารณาจากโอกาสที่จะ
เลือกใช้บริการแบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วย Probability Path ดังในแผนภูมิที่

4.1 พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์มีดังนี้

WITHOUT TREATMENT หมายถึง ไม่รักษาด้วยวิธีการใด ๆ

TREATMENT หมายถึง รักษาด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง

SELF-PRESCRIBE หมายถึง ซื้อยารับประทานเอง

NON SELF-PRESCRIBE หมายถึง รักษาพยาบาลโดยผู้อื่น

TRADITIONAL หมายถึง การรักษาแผนโบราณ / สมุนไพร

MODERN หมายถึง การรักษาแผนปัจจุบัน

HOSPITAL หมายถึง การรักษาแผนปัจจุบันที่โรงพยาบาล

PRIVATE HOSPITAL หมายถึง การรักษาที่โรงพยาบาลเอกชน

PUBLIC HOSPITAL หมายถึง การรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐ

NON-HOSPITAL หมายถึง การรักษาแผนปัจจุบันที่ไม่ใช่โรงพยาบาล

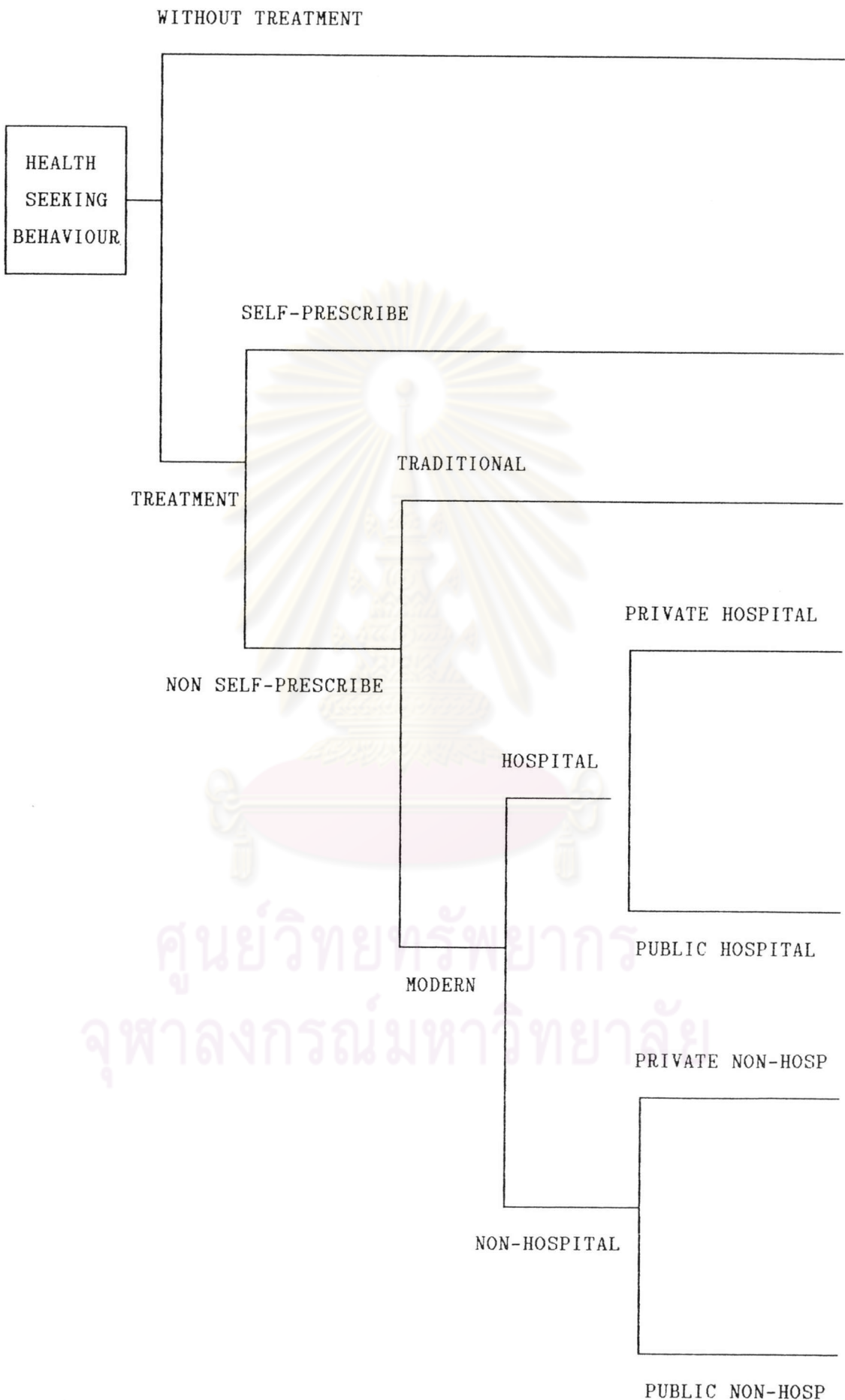
PRIVATE NON-HOSPITAL หมายถึง บริการรักษาพยาบาลของสถานประกอบการ

และ คลินิกเอกชน

PUBLIC NON-HOSPITAL หมายถึง การรักษาพยาบาลที่สถานเอนามัย และ ศูนย์

บริการสาธารณสุขของภาครัฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

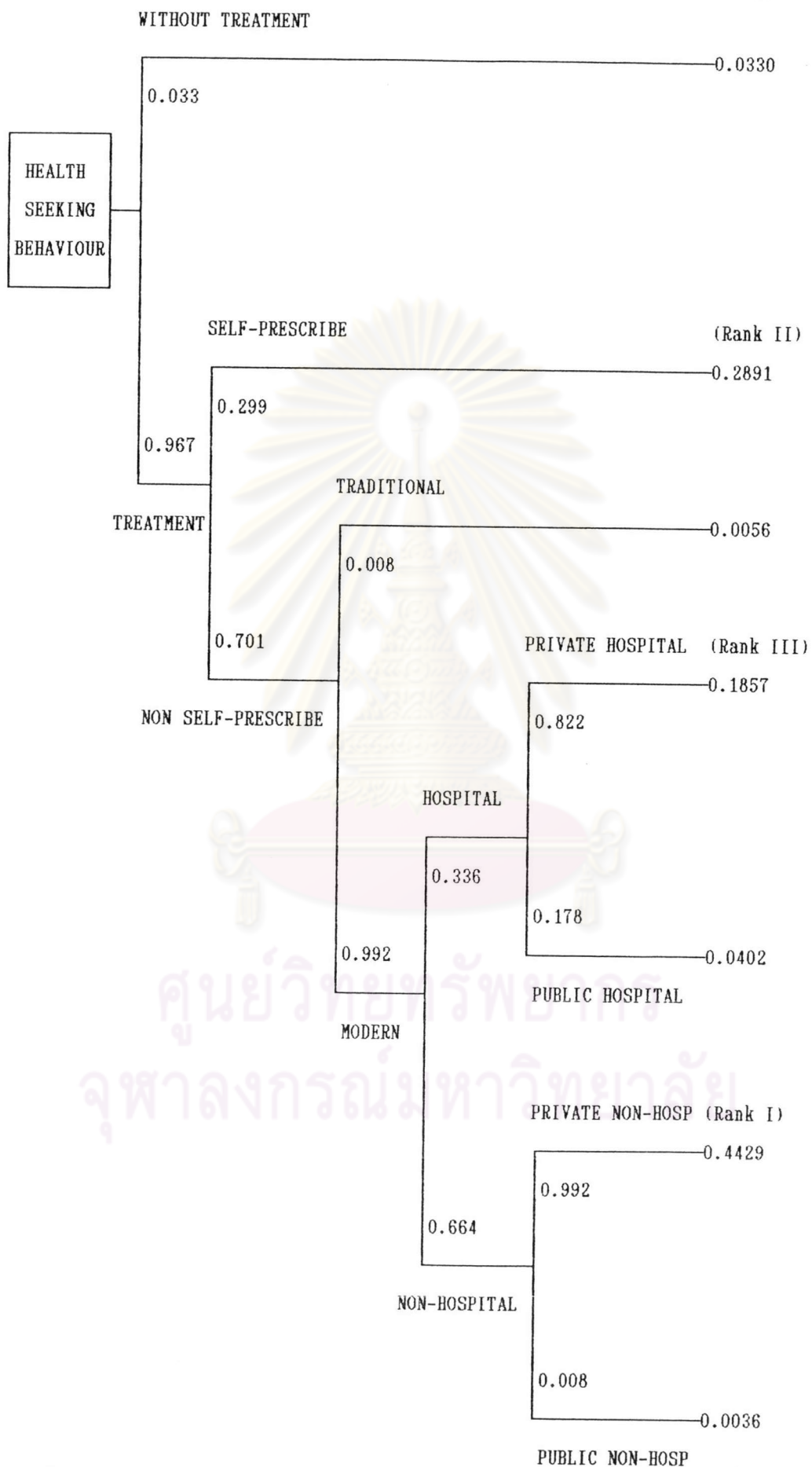
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงทางเลือกในการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วย

สำหรับกรณีผู้ป่วยนอก

พบว่าพฤติกรรมเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับแรกของผู้ประกันตน เมื่อเจ็บป่วย กรณีผู้ป่วยนอก พบว่า โอกาส (Probability) ของการเลือกใช้บริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ และ คลินิกเอกชน มีมากที่สุด คือ 0.4429 รองลงไปคือ ชื้อยารับประทานเอง จะมีโอกาส 0.2891 รองลงไปคือ โรงพยาบาลเอกชน จะมีโอกาส 0.1857 เมื่อรวมทางเลือกทั้ง 7 ในแผนภูมิ 4.1 แล้ว จะมีโอกาสเท่ากับ 1 หรือ 100 %พอดี (รายละเอียดตั้งแสดงในแผนภูมิที่ 4.2)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

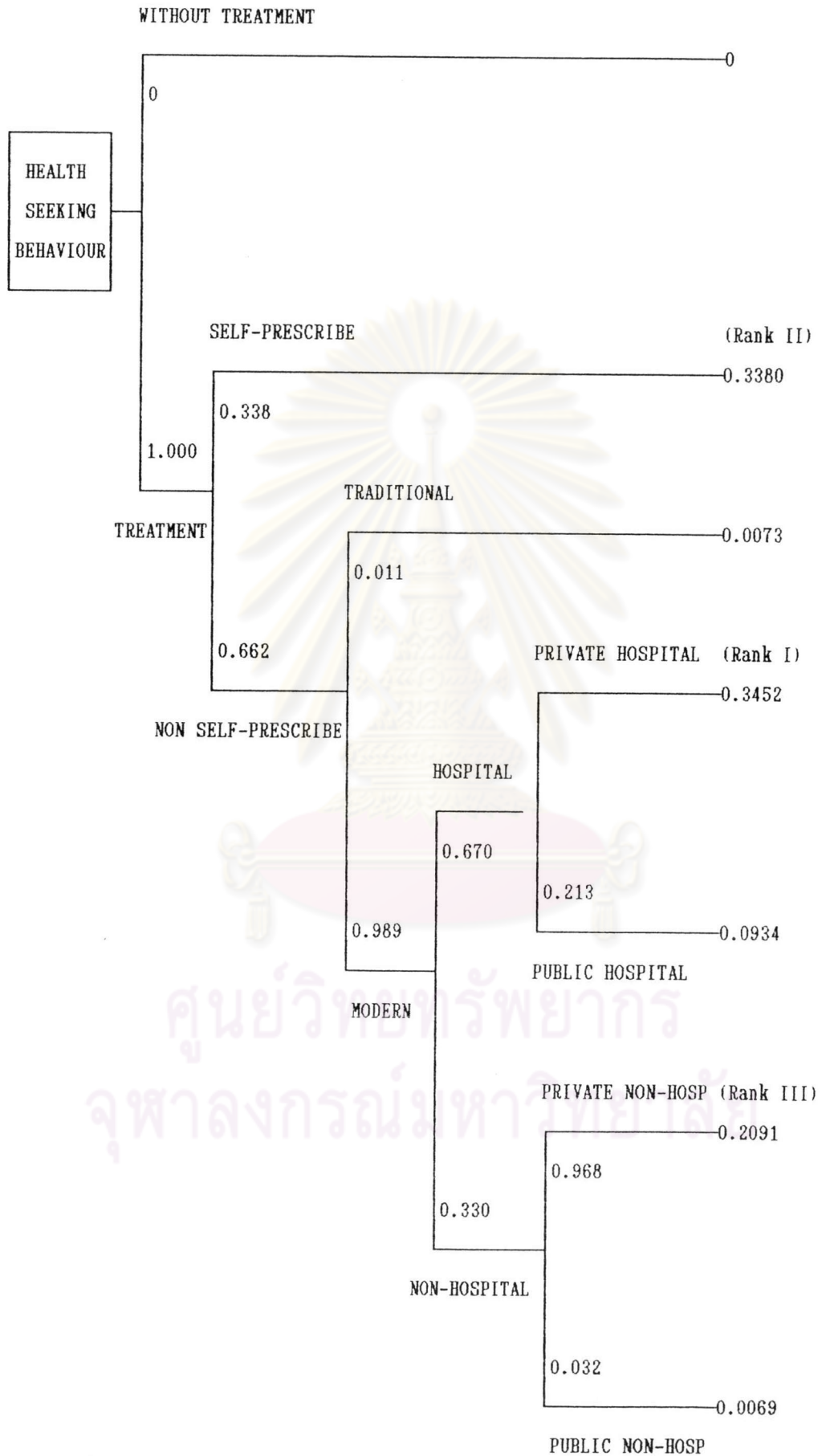
แผนภูมิที่ 4.2 การเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับแรกของผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วย

ผู้วิจัยสนใจว่าเมื่อผู้ประกันตนป่วยเป็นผู้ป่วยนอกแล้ว เลือกใช้บริการรักษาพยาบาลของสถานประกอบการ และคลินิกเอกชน เป็นอันดับแรกแล้ว ถ้าอาการไม่ดีขึ้น อันดับสองของการเลือกใช้บริการเป็นอย่างไร ปรากฏว่า ผู้ประกันตนเลือกใช้บริการอันดับที่สองมากที่สุด คือโรงพยาบาลเอกชน จะมีโอกาส 0.342 รองลงไปคือ ชื้อสารับประทานเอง จะมีโอกาส 0.3380 และใช้บริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการและคลินิก 0.2091 ตามลำดับ (รายละเอียดตั้งแสดงในแผนภูมิที่ 4.3)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

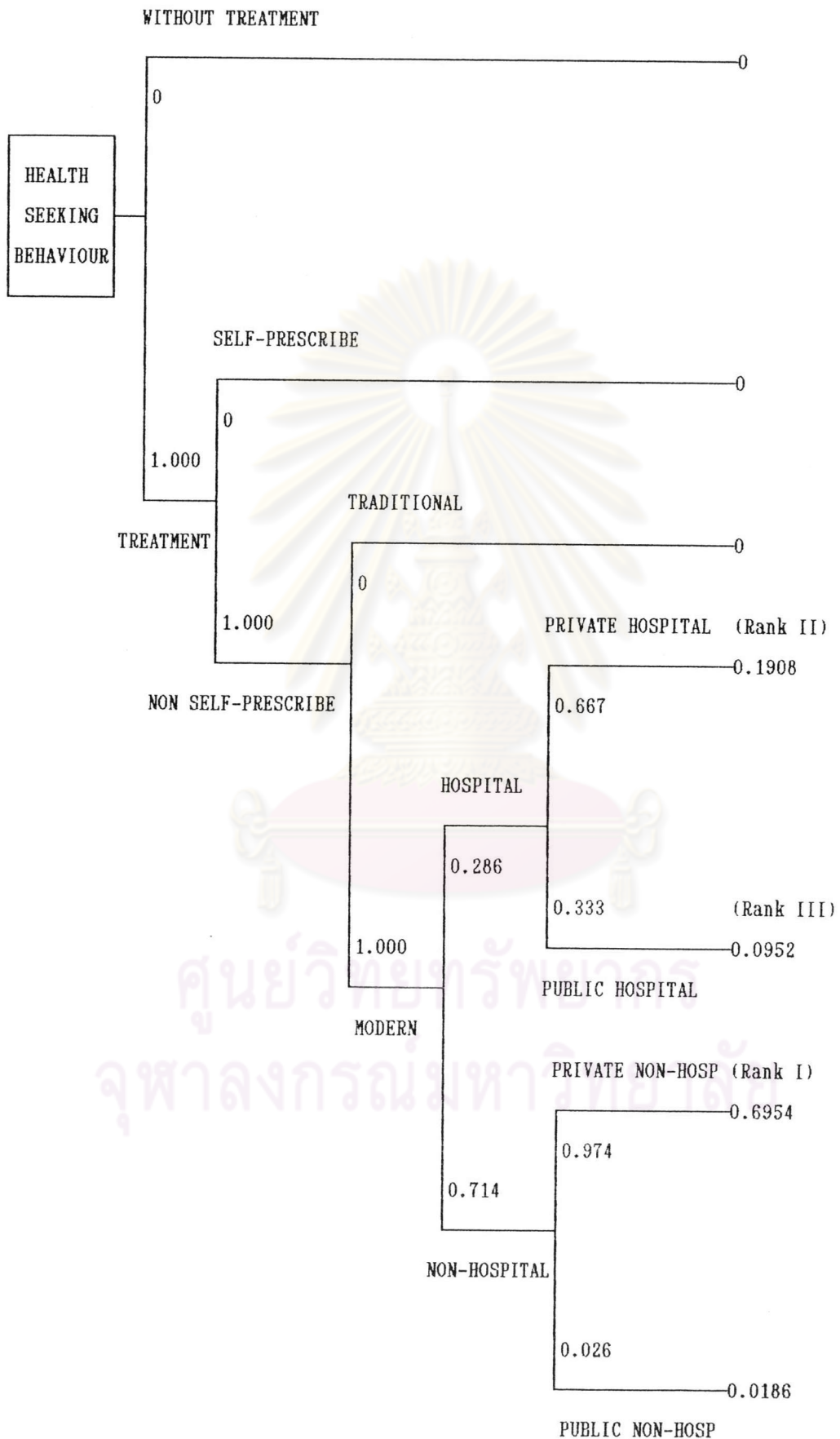

แผนภูมิที่ 4.3 การเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับที่สองของผู้ประกันตนหลังจากที่ไปใช้บริการที่คลินิก และบริการของสถานประกอบการเป็นอันดับแรกแล้วอาการไม่ดีขึ้น

กรณีผู้ประกันตนเลือกใช้บริการรักษายาบาล โดยซื้อยารับประทานเองเป็นอันดับแรก แล้ว โอกาสที่จะเลือกใช้บริการอันดับที่สอง ที่มากที่สุดคือ ใช้บริการรักษายาบาลในโรงงาน และคลินิกเอกชน จะมีโอกาสคือ 0.6954 รองลงมาคือ โรงพยาบาลเอกชนจะมีโอกาส 0.1908 และโรงพยาบาลรัฐจะมีโอกาส 0.0952 ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.4)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

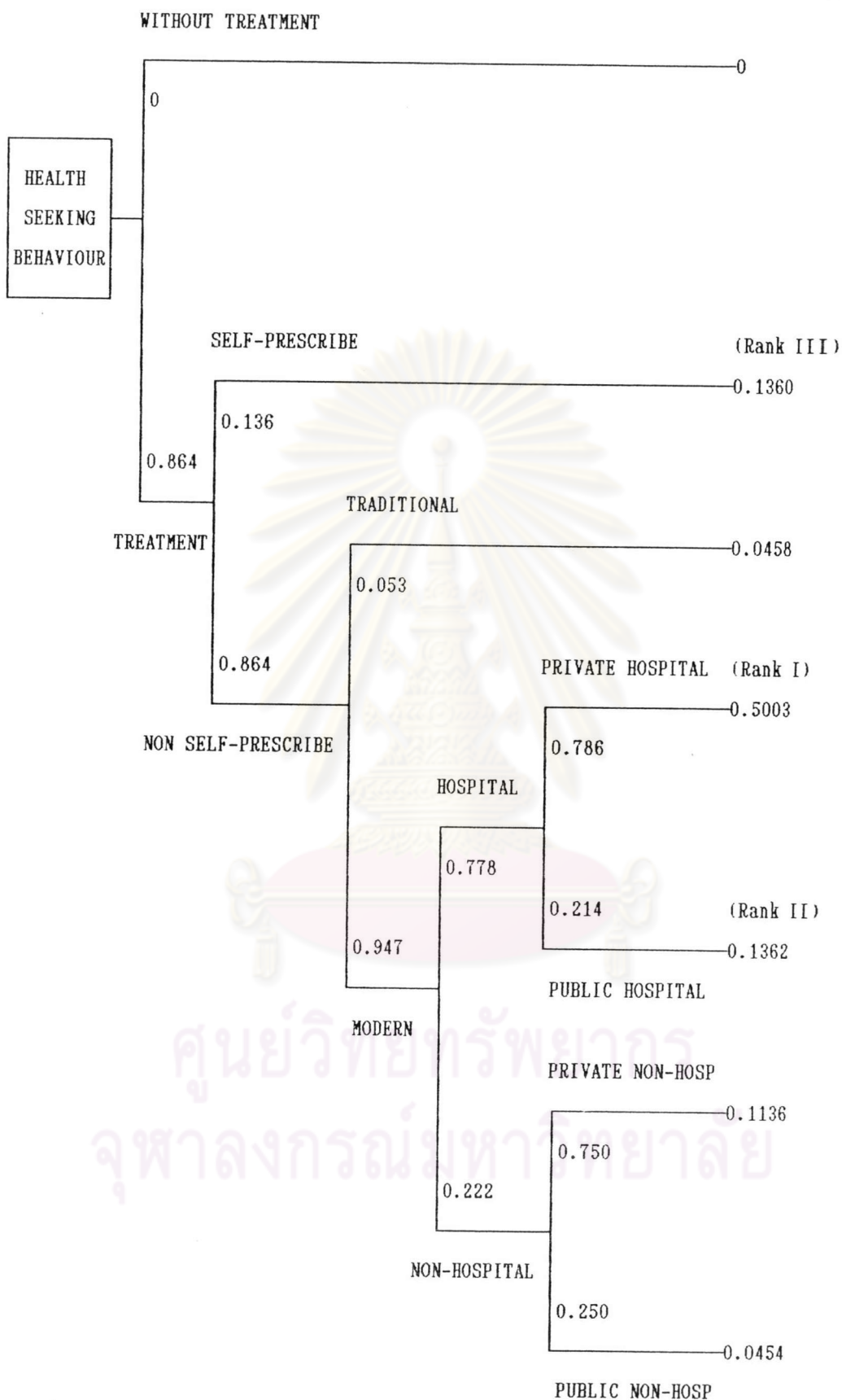

แผนภูมิที่ 4.4 การเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับที่สองของผู้ประกันตนที่ซื้อยาหรือรับประทานเองเป็นอันดับแรก

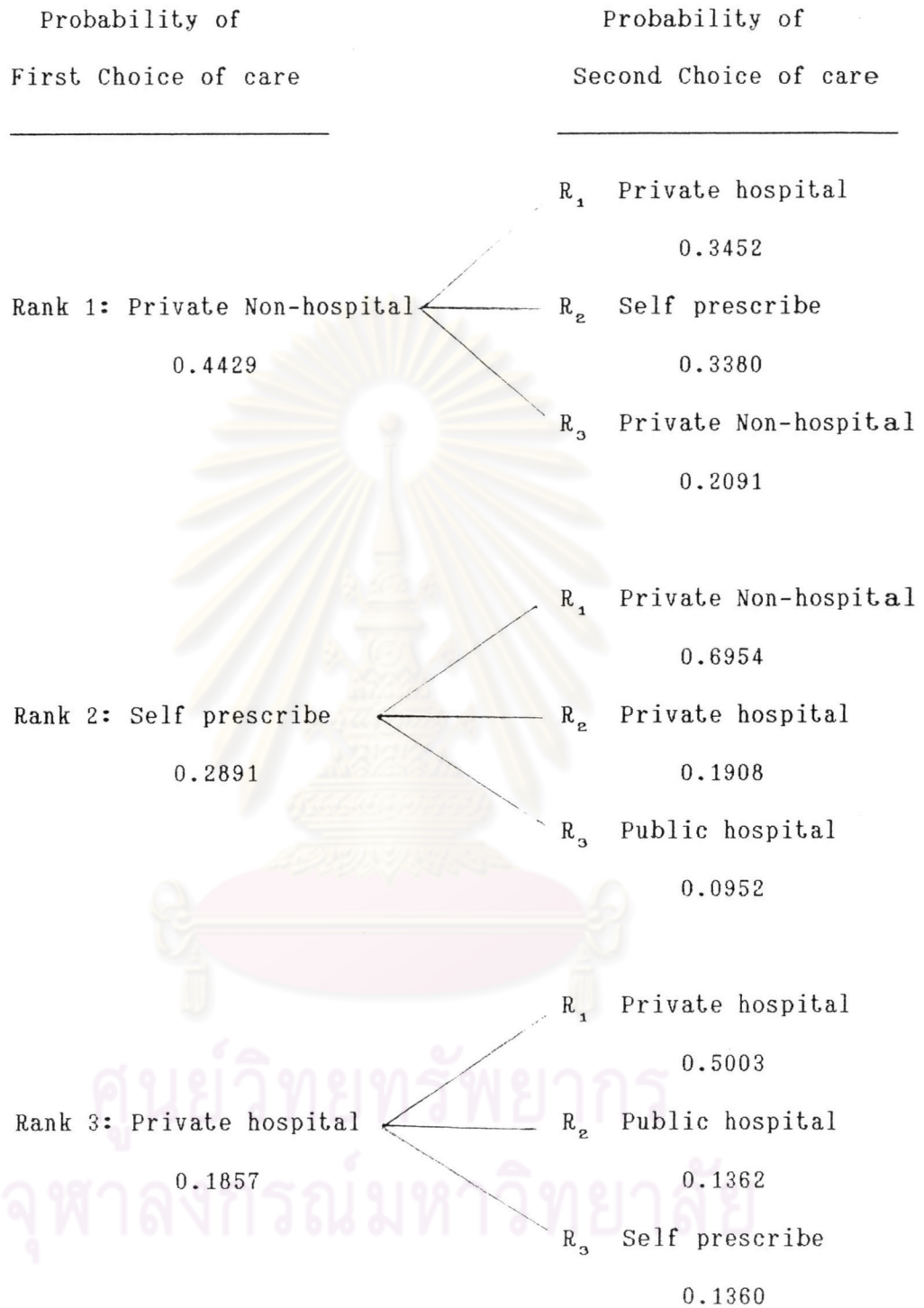
กรณีผู้ประกันตนเลือกใช้บริการรักษาพยาบาล ที่โรงพยาบาลเอกชนเป็นอันดับแรก แล้ว โอกาสที่จะเลือกใช้บริการอันดับที่สอง ที่มากที่สุดคือ ใช้บริการที่โรงพยาบาลเอกชน จะมีโอกาส 0.5003 รองลงไปคือ โรงพยาบาลรัฐจะมีโอกาส 0.1362 และซื้อยารับประทานเองจะมีโอกาส 0.1360 ตามลำดับ อาจเกิดจากผู้ประกันตนรู้สึกว่ายาไม่ดี รักษาไม่หาย (รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.5)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4.5 การเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับที่สองของผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลเอกชนเป็นอันดับแรก

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงโอกาสของการเลือกใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วย
กรณีผู้ป่วยนอก

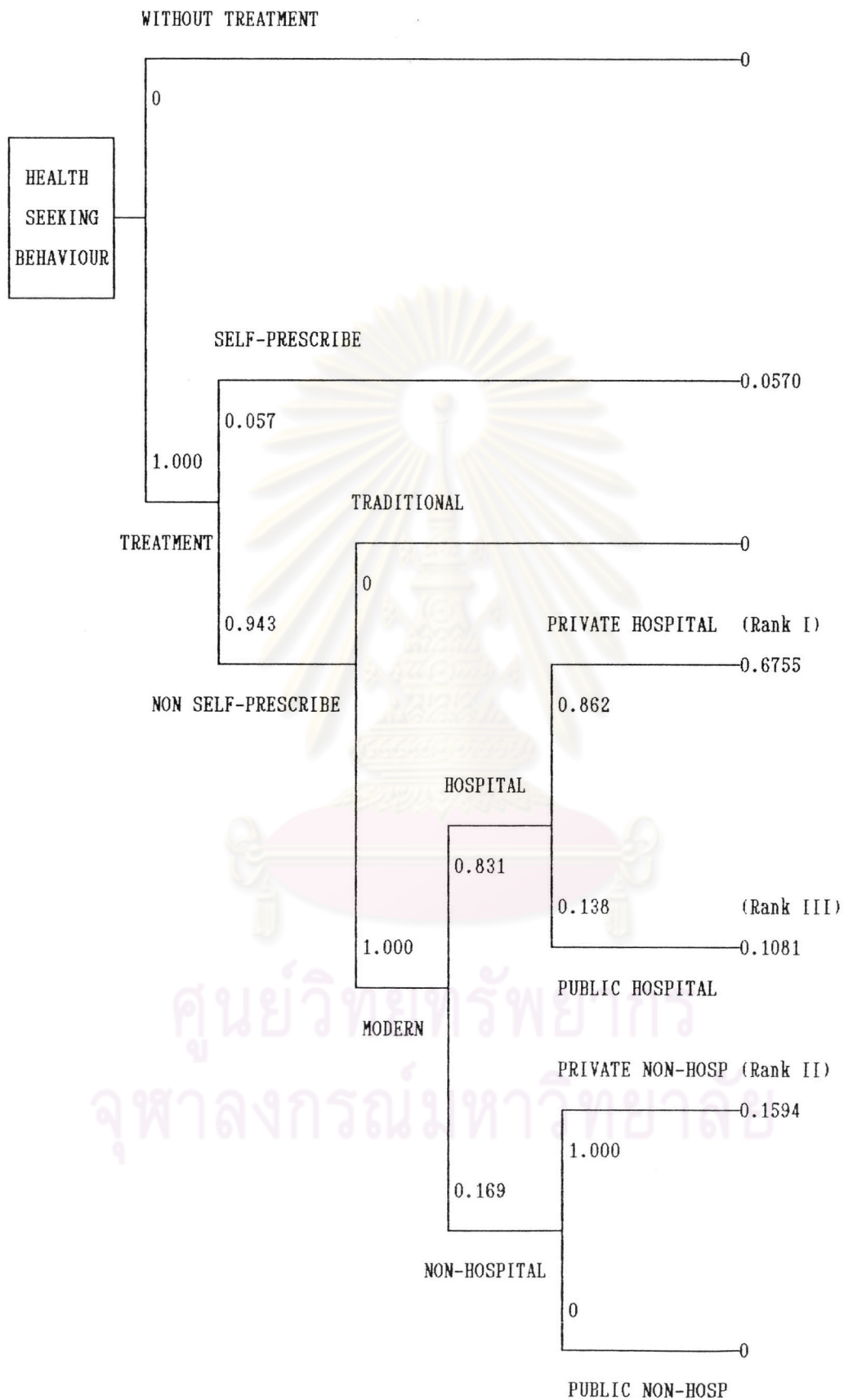
จากแผนภูมิที่ 4.2, 4.3, 4.4 และ 4.5 สามารถสรุปโอกาสของการเลือกใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วยกรณีผู้ป่วยนอก ได้ดังนี้คือ มีความเป็นไปได้ของการเลือกใช้บริการอันดับแรกที่คลินิกเอกชน และบริการของสถานประกอบการมากที่สุด เท่ากับ 0.4429 รองลงไปคือ ชื่อเข้ารับประทานเอง เท่ากับ 0.2891 และรองลงไปคือ โรงพยาบาลเอกชน เท่ากับ 0.1857 เมื่อผู้ประกันตนเลือกใช้บริการที่คลินิกเอกชน และบริการของสถานประกอบการเป็นอันดับแรกแล้วอาการไม่ดีขึ้น จะมีความเป็นไปได้ของการเลือกใช้บริการอันดับที่สองที่โรงพยาบาลเอกชนมากที่สุดเท่ากับ 0.3452 รองลงไปคือ ชื่อเข้ารับประทานเอง เท่ากับ 0.3380 รองลงไปคือคลินิกเอกชน และบริการของสถานประกอบการ เท่ากับ 0.2091 กรณีผู้ประกันตนเลือกชื่อเข้ารับประทานเองเป็นอันดับแรกแล้วอาการไม่ดีขึ้น จะมีความเป็นไปได้ของการเลือกใช้บริการอันดับที่สองที่คลินิก และบริการของสถานประกอบการ มากที่สุด เท่ากับ 0.6954 รองลงไปคือโรงพยาบาลเอกชน เท่ากับ 0.1908 รองลงไปคือ โรงพยาบาลรัฐบาล เท่ากับ 0.0952 และกรณีผู้ประกันตนเลือกใช้บริการที่โรงพยาบาลเอกชนเป็นอันดับแรกแล้ว อาการไม่ดีขึ้น จะมีความเป็นไปได้ของการเลือกใช้บริการอันดับที่สองที่โรงพยาบาลเอกชน มากที่สุดเท่ากับ 0.5003 รองลงไปคือโรงพยาบาลรัฐบาล เท่ากับ 0.1362 รองลงไปคือ ชื่อเข้ารับประทานเอง เท่ากับ 0.1360 (รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.6)

สำหรับกรณีผู้ป่วยใน

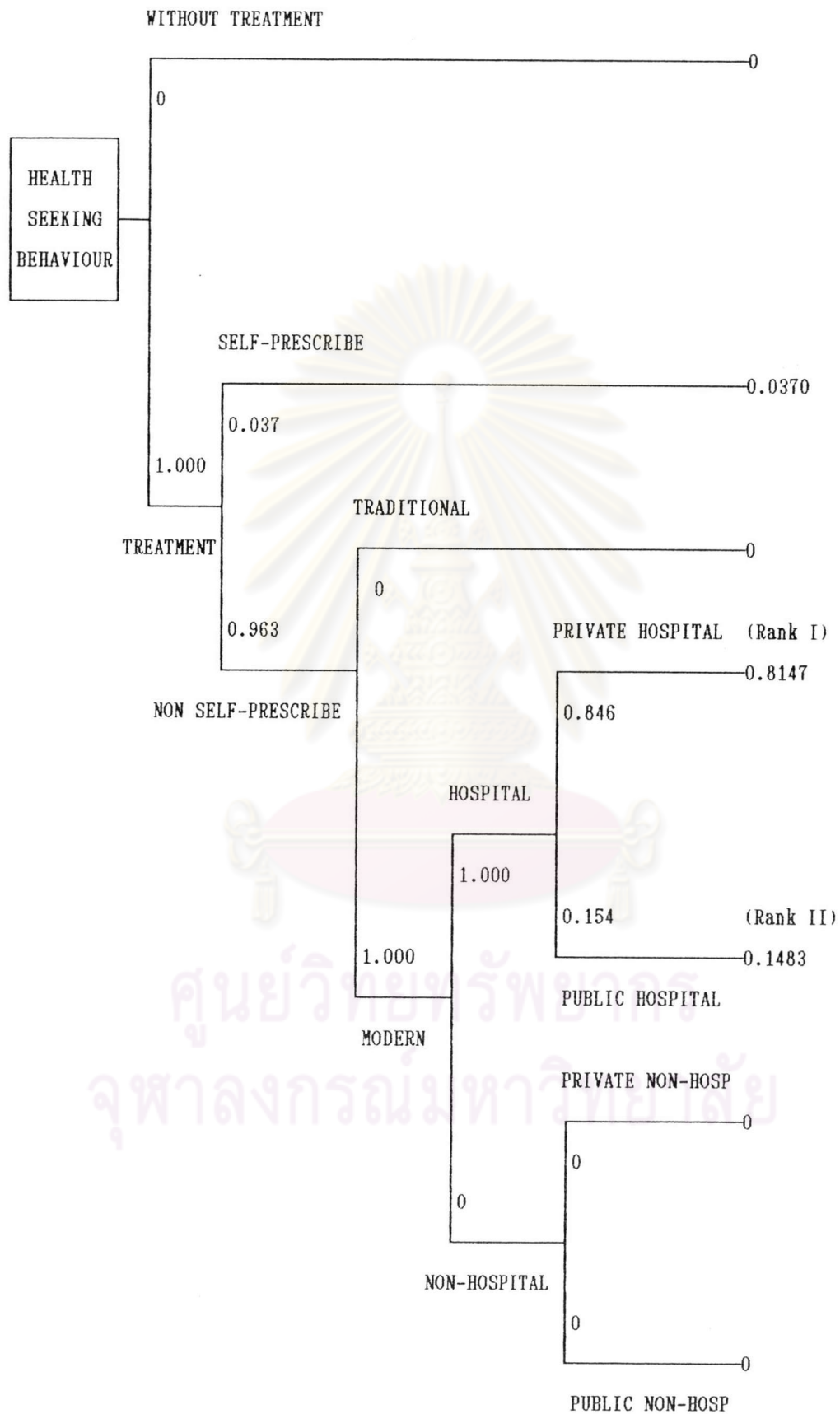
พบว่า พฤติกรรมการเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับแรกของผู้ประกันตน เมื่อเจ็บป่วยกรณีผู้ป่วยใน พบว่า โอกาสที่จะเลือกใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลเอกชน มีมากที่สุด คือ มีโอกาสถึง 0.6755 รองลงไปคือ บริการรักษาพยาบาลในโรงงานและคลินิก (กรณีอันดับต่อไปต้องนอนโรงพยาบาล) มีโอกาส 0.1594 และโรงพยาบาลรัฐมีโอกาส 0.1081 ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.7)

กรณีผู้ประกันตนเลือกไปใช้บริการรักษาพยาบาลในโรงงาน และคลินิกเป็นอันดับแรกแล้ว โอกาสที่จะเลือกใช้บริการอันดับที่สอง ที่มากที่สุดคือ โรงพยาบาลเอกชนมีโอกาส 0.8174 รองลงไปคือ โรงพยาบาลรัฐมีโอกาส 0.1483 ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.8)

แผนภูมิที่ 4.7 การเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับแรกของผู้ประกันตนที่เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล

แผนภูมิที่ 4.8 การเลือกใช้บริการทางการแพทย์อันดับที่สองของผู้ประกันตนที่เจ็บป่วยนอกโรงพยาบาล
 ที่ไปใช้บริการที่ คลินิก และบริการของสถานประกอบการเป็นอันดับแรก

Probability of
First Choice of care

Probability of
Second Choice of care

Rank 1: Private hospital

0.6755

Rank 2: Private Non-hospital

0.1594

R_1 Private hospital

0.8174

R_2 Public hospital

0.1483

Rank 3: Public hospital

0.1081

แผนภูมิที่ 4.9 แสดงโอกาสของการเลือกใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วย
นอนโรงพยาบาล

จากแผนภูมิที่ 4.7 และ 4.8 สามารถสรุปโอกาสของการเลือกใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล ได้ดังนี้คือ มีความเป็นไปได้ของการเลือกใช้บริการอันดับแรกที่โรงพยาบาลเอกชนมากที่สุด เท่ากับ 0.6755 รองลงไปคือใช้บริการที่คลินิกเอกชน และบริการของสถานประกอบการเท่ากับ 0.1594 รองลงไปคือใช้บริการที่โรงพยาบาลรัฐบาล เท่ากับ 0.1081 กรณีผู้ประกันตนเลือกใช้บริการที่คลินิกเอกชน และบริการของสถานประกอบการเป็นอันดับแรกแล้วอาการไม่ดีขึ้น จะมีความเป็นไปได้ของการเลือกใช้บริการอันดับที่สองที่โรงพยาบาลเอกชนมากที่สุดเท่ากับ 0.8174 รองลงไปคือ โรงพยาบาลรัฐบาล เท่ากับ 0.1483 (รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.9)

โดยสรุป พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตน กรณีผู้ป่วยนอกส่วนใหญ่ เลือกซื้อยารับประทานเอง กรณีผู้ป่วยในส่วนใหญ่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลต่างๆ เมื่อเปรียบเทียบการเลือกใช้บริการระหว่างโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของรัฐบาล กับโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก เอกชน พบว่า โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก เอกชนมีผู้ประกันตนเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของตนเองมากกว่า โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของรัฐบาล ทั้งในกรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน เมื่อศึกษาถึงโอกาสที่ผู้ประกันตนจะเลือกใช้บริการใดเป็นอันดับแรกมากที่สุด พบว่า กรณีผู้ป่วยนอก ความเป็นไปได้ที่จะเลือกใช้บริการที่คลินิกและบริการของสถานประกอบการ มากที่สุด รองลงไป คือ ซื้อยารับประทานเอง และโรงพยาบาลเอกชน ตามลำดับ ในกรณีผู้ป่วยใน ความเป็นไปได้ที่จะเลือกใช้บริการที่โรงพยาบาลเอกชนมากที่สุด รองลงไปคือ คลินิกและบริการของสถานประกอบการ รองลงไปคือโรงพยาบาลของรัฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 อัตราความเจ็บป่วย อัตราการไปใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และอัตราการไม่ไปใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก

ผู้ประกันตนที่เกิดการเจ็บป่วยและได้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 1,391 คน พบว่ามีผู้ประกันตนเจ็บป่วยโดยไม่นอนโรงพยาบาล ในรอบ 1 เดือน จำนวน 1,299 คน และในจำนวนนี้เป็นการเจ็บป่วยที่ไม่นอนโรงพยาบาล 1,490 ครั้ง คิดเป็นค่าเฉลี่ยของการเจ็บป่วย 1.15 ครั้ง/คน และอัตราการเจ็บป่วย 0.14 ครั้ง/คน/เดือน หรือ 1.68 ครั้ง/คน/ปี (ในกรณีที่คำนวณอัตราการเจ็บป่วยต่อเดือนด้วย 12 เป็นอัตราการเจ็บป่วยต่อปี แต่อัตราการเจ็บป่วยในแต่ละเดือน อาจมีความแตกต่างกันตามฤดูกาล) และมีผู้ประกันตนที่มีการเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล ในรอบ 1 ปี 163 คน ในจำนวนนี้มีมีการเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 175 ครั้ง คิดเป็นค่าเฉลี่ยของการเจ็บป่วย 1.07 ครั้ง/คน/ปี และอัตราการเจ็บป่วย 0.02 ครั้ง/คน/ปี (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 การเจ็บป่วยของผู้ประกันตน

	จำนวน คน	จำนวน ครั้ง	ค่าเฉลี่ย ครั้ง/คนที่ป่วย	อัตราป่วย ครั้ง/คน/ปี
การเจ็บป่วย ไม่ต้องนอน รพ. (ในรอบ 1 เดือน)	1,299	1,496	1.15	1.68
เจ็บป่วยนอน รพ. (ในรอบ 1 ปี)	163	175	1.07	0.02

หมายเหตุ: จำนวนของผู้ประกันตนในสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาล
สมุทรปราการ และผู้ประกันตนในสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ
โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ เท่ากับ 10,305 คน ได้จากการสอบถามเจ้าของ
สถานประกอบการ

อัตราการใช้บริการในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ กรณีผู้ป่วยนอก

จำนวนครั้งของการเจ็บป่วยแล้วไปใช้บริการในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ 308 ครั้ง

จำนวนผู้ประกันคนที่ป่วยโดยไม่นอนโรงพยาบาล 1,299 คน

ดังนั้น อัตราการให้บริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้

$$= 0.24 \text{ ครั้ง/คนที่ป่วย/เดือน}$$

$$\text{หรือ} = 2.88 \text{ ครั้ง/คนที่ป่วย/ปี}$$

$$\text{MET NEED} = 24 \%$$

$$\text{UNMET NEED} = 76 \%$$

อัตราการใช้บริการในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ กรณีผู้ป่วยใน

จำนวนครั้งของการเจ็บป่วยแล้วไปใช้บริการในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ 110 ครั้ง

จำนวนผู้ประกันคนที่รายงานว่าป่วยนอนโรงพยาบาล 163 คน

ดังนั้น อัตราการให้บริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้

$$= 0.67 \text{ ครั้ง/คนที่ป่วย/ปี}$$

$$\text{MET NEED} = 67 \%$$

$$\text{UNMET NEED} = 33 \%$$

อัตราที่ไม่ไปใช้บริการในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ กรณีผู้ป่วยนอก

จำนวนครั้งของการเจ็บป่วยแล้วไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นที่ไม่ใช่สถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้

132 ครั้ง

จำนวนผู้ประกันคนที่ป่วยโดยไม่นอนโรงพยาบาล 1,299 คน

ดังนั้น อัตราการไม่ไปใช้บริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้

$$= 0.1 \text{ ครั้ง/คนที่ป่วย/เดือน}$$

$$\text{หรือ} = 1.2 \text{ ครั้ง/คนที่ป่วย/ปี}$$

อัตราที่ไม่ไปใช้บริการในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ กรณีผู้ป่วยใน

จำนวนครั้งของการเจ็บป่วยแล้วไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นที่ไม่ใช่สถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้

65 ครั้ง

จำนวนผู้ประกันคนที่รายงานว่าป่วยนอนโรงพยาบาล 163 คน

ดังนั้น อัตราการไม่ไปใช้บริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้

$$= 0.4 \text{ ครั้ง/คนที่ป่วย/ปี}$$

อัตราการเจ็บป่วย อัตราการไปใช้บริการ และอัตราการไม่ไปใช้บริการในสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากไม่สามารถมีข้อบกพร่องในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

1. แบบสอบถามชุดที่ I ที่แจกเจ้าของสถานประกอบการเพื่อให้ผู้ประกันตนกรอก ได้รับกลับคืนมาไม่ครบตามจำนวนผู้ประกันตนที่นายจ้างแจ้งไว้ อาจมีผู้ประกันตนที่เจ็บป่วยแล้วไม่ได้ตอบแบบสอบถาม

2. การสัมภาษณ์ไม่สามารถสัมภาษณ์ผู้ประกันตนทุกคนที่รายงานว่าเป็นผู้ป่วยได้ครบ เนื่องจากเจ้าของสถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือ หรือเลือกผู้ประกันตนให้มารับการสัมภาษณ์เป็นบางส่วนเท่านั้น (Sampling bias)

3. พบว่าผู้ประกันตนบางคนตอบข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วยผิด เมื่อทำการสัมภาษณ์ จึงต้องคัดออกจากการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้จำนวนครั้งของการเจ็บป่วยต่ำกว่าความเป็นจริง ในขณะที่จำนวนผู้ประกันตนซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากเจ้าของสถานประกอบการเป็นความจริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 เหตุผลของการเลือกใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และโรงพยาบาลอื่นๆ และความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ

ตารางที่ 4.11 เหตุผลของการใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน จำแนกตามโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักที่ไปใช้บริการ

เหตุผลของการใช้	โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก			
	สมุทรปราการ		ลำโพงการแพทย์	
	ผู้ป่วยนอก จำนวน(%)	ผู้ป่วยใน จำนวน(%)	ผู้ป่วยนอก จำนวน(%)	ผู้ป่วยใน จำนวน(%)
เป็นโรงพยาบาลที่ชั้นทะเบียนไว้ อื่นๆ	36 (57.1)	7 (38.9)	109 (74.7)	34 (54.8)
นายจ้างให้ไปรักษา	6 (9.5)	2 (11.1)	9 (6.2)	7 (11.3)
ใกล้บ้าน	5 (7.9)	2 (11.1)	8 (5.5)	6 (9.7)
ใกล้ที่ทำงาน	4 (6.3)	2 (11.1)	6 (4.1)	8 (12.9)
เดินทางสะดวก	3 (4.8)	1 (5.6)	1 (0.7)	2 (3.2)
พอใจในการรักษาและยา	3 (4.8)	1 (5.6)	1 (0.7)	2 (3.2)
บริการรวดเร็วสะดวก	1 (1.6)	1 (5.6)	2 (1.4)	1 (1.6)
พอใจบริการต่างๆไปของรพ.	3 (4.8)	0 (0.0)	4 (2.7)	2 (3.2)
ใกล้ที่ทำงาน	1 (1.6)	2 (11.1)	1 (0.7)	0 (0.0)
เคยรักษาที่โรงพยาบาลนี้มาก่อน	3 (4.8)	1 (5.6)	4 (2.7)	1 (1.6)
เคยรักษาที่โรงพยาบาลนี้มาก่อน	1 (1.6)	0 (0.0)	2 (1.4)	1 (1.6)
รวม	63 (100)	18 (100)	146 (100)	62 (100)

หมายเหตุ: มีผู้ประกันตนบางส่วนไม่บอกเหตุผล

ตารางที่ 4.11 แสดงเหตุผลของการที่เลือกใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก จำแนกตามกรณีผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน พบว่าผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้ที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ และไปใช้ที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ เป็นผู้ป่วยนอก 63 ราย (ไม่ตอบ 19 ราย) ส่วนใหญ่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ เพราะเป็นโรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงไปคือเหตุผลอื่นๆ 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.5 รองลงไปคือนายจ้างให้ไปรักษาที่โรงพยาบาลสมุทรปราการจำนวน 5 รายคิดเป็นร้อยละ 7.9 ใกล้เคียง 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3 ใกล้เคียงที่ทำงาน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 เดินทางสะดวก 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 บริการสะดวกรวดเร็ว 3 รายคิดเป็นร้อยละ 4.8 กรณีผู้ป่วยในที่ใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก คือโรงพยาบาลสมุทรปราการ 18 ราย (ไม่ตอบ 2 ราย) ส่วนใหญ่เหตุผลคือ เป็นโรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้เช่นเดียวกับผู้ป่วยนอก จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.9 รองลงไปคือ พอใจบริการต่างๆ ไปของโรงพยาบาล, ใกล้เคียงบ้าน, นายจ้างให้ไปรักษา และอื่นๆ จำนวนอย่างละ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้ที่โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ และไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์เป็นผู้ป่วยนอก 146 ราย (ไม่ตอบ 76 ราย) ส่วนใหญ่เหตุผลคือเป็นโรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.9 รองลงไปคือ เหตุผลอื่นๆ และนายจ้างให้ไปรักษา 9 และ 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 และ 5.5 ตามลำดับ กรณีผู้ป่วยในที่ใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก คือ โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ 62 ราย (ไม่ตอบ 26 ราย) ส่วนใหญ่เหตุผล คือเป็นโรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงไปคือ ใกล้เคียงบ้าน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.9 รองลงไปคือ เหตุผลอื่นๆ 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.3

เหตุผลอื่นๆในการเลือกใช้บริการที่สถานพยาบาลคู่สัญญาหลัก ได้แก่ อากาศรุนแรง รักษาที่อื่นแล้วไม่หาย ทดลองใช้บริการดูป่วยเล็กน้อย เพื่อนแนะนำว่าดี ฉุกเฉินตำรวจพาไป ใกล้เคียงที่เกิดเหตุ เป็นโรงพยาบาลใหญ่ ไม่รู้จักโรงพยาบาลอื่น ประหยัดเงินค่ารักษา เป็นทางผ่าน ต้องการรักษาเฉพาะโรค เป็นต้น

ตารางที่ 4.12 เหตุผลของการไม่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน จำแนกตามโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักที่ไปใช้บริการ

เหตุผลของการไม่ใช้ โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก	โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก			
	สมุทรปราการ		สำโรงการแพทย์	
	ผู้ป่วยนอก จำนวน(%)	ผู้ป่วยใน จำนวน(%)	ผู้ป่วยนอก จำนวน(%)	ผู้ป่วยใน จำนวน(%)
เดินทางไม่สะดวก	27 (45.8)	6 (26.1)	22 (35.5)	7 (18.9)
อื่นๆ	17 (28.8)	4 (17.4)	17 (27.4)	19 (51.4)
ไม่พอใจบริการต่างๆ ไปของรพ.	5 (8.5)	5 (21.7)	6 (9.7)	6 (16.2)
น้ายจ้างพาไปรักษาที่รพ.อื่น	3 (5.1)	4 (17.4)	0 (0.0)	1 (2.7)
โรงงานให้สวัสดิการกับรพ.อื่น	3 (5.1)	1 (4.3)	6 (9.7)	2 (5.4)
ไม่พอใจในการรักษาและยา	3 (5.1)	1 (4.3)	0 (0.0)	0 (0.0)
รอนานเสียเวลา	0 (0.0)	1 (4.3)	0 (0.0)	0 (0.0)
ยังไม่ได้บัตรรับรองสิทธิ	1 (1.7)	1 (4.3)	6 (9.7)	0 (0.0)
รักษาไม่ต่อเนื่องจากรพ.เดิม	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (6.5)	2 (5.4)
ไม่เคยไปใช้บริการมาก่อน	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (1.6)	0 (0.0)
รวม	59 (100)	23 (100)	62 (100)	37 (100)

หมายเหตุ: มีผู้ประกันตนบางส่วนไม่บอกเหตุผล

ตารางที่ 4.12 แสดงเหตุการณ์การไม่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก จำแนกตามกรณีผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน พบว่าผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้ที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ แต่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ เป็นผู้ป่วยนอก 59 ราย (ไม่ตอบ 8 ราย) พบว่าส่วนใหญ่เหตุผลเพราะเดินทางไม่สะดวก 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงไปคือเหตุผลอื่นๆ 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.8

กรณีผู้ป่วยในที่ไม่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ จำนวน 23 ราย (ไม่ตอบ 5 ราย) ส่วนใหญ่มีเหตุผลคือ เดินทางไม่สะดวก 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.1 รองลงไปคือ ไม่พอใจบริการต่างๆ ไปของโรงพยาบาล 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.7 รองลงไปคือ นายจ้างพาไปรักษาที่โรงพยาบาลอื่น และเหตุผลอื่นๆ อย่างละ 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.4

ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้ที่โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์แต่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ เป็นผู้ป่วยนอก 62 ราย (ไม่ตอบ 9 ราย) เหตุผลส่วนใหญ่ คือเดินทางไม่สะดวก 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงไปคือ เหตุผลอื่นๆ 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.4

กรณีผู้ป่วยในที่ไม่ไปใช้บริการโรงพยาบาลอื่นๆ จำนวน 37 ราย (ไม่ตอบ 2 ราย) พบว่าเหตุผลส่วนใหญ่คือ เหตุผลอื่นๆ 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.4 รองลงไปคือ เดินทางไม่สะดวก 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.9 และไม่พอใจบริการต่างๆไปของโรงพยาบาล 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.2

เหตุผลอื่นๆ ที่ผู้ประกันตนไม่ไปใช้บริการในสถานพยาบาลคู่สัญญาหลัก ได้แก่ อาการรุนแรง ต้องการรักษาเฉพาะทาง เคยรักษาที่สถานพยาบาลคู่สัญญาแล้วไม่หาย ป่วยเล็กน้อย เพื่อนแนะนำว่าดี จุกเงินตำรวจพาไป ใกล้ที่เกิดเหตุ ไม่รู้จักสถานพยาบาลคู่สัญญา เป็นทางผ่าน มีญาติทำงานในโรงพยาบาลอื่น มีแพทย์ประจำตัวอยู่แล้ว สามีหรือภรรยาเบิกได้ ลงงานไปตรวจไม่ได้ เป็นต้น

ตารางที่ 4.13 ความพึงพอใจโดยภาพรวมของบริการทั่วไป เมื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาล
คู่สัญญาหลัก กรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน

รพ. คู่สัญญาหลัก	ไม่พอใจ มากที่สุด	ไม่พอใจ	ไม่แน่ใจ	พอใจ	พอใจ มากที่สุด	รวม
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
รพ. สุมทรปราการ						
ผู้ป่วยนอก	0(0.0)	4(5.6)	16(22.5)	6(8.5)	43(60.6)	71(100)
ผู้ป่วยใน	1(6.3)	6(37.5)	1(6.3)	5(31.3)	3(18.8)	16(100)
รพ. สำโรงการแพทย์						
ผู้ป่วยนอก	1(0.4)	5(2.2)	31(13.7)	24(10.6)	142(62.8)	226(100)
ผู้ป่วยใน	0(0.0)	6(6.6)	5(5.5)	72(79.1)	8(8.8)	91(100)

ตารางที่ 4.13 แสดงความพึงพอใจโดยภาพรวมของบริการทั่วไป เมื่อไปใช้บริการที่
โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักที่ขึ้นทะเบียนไว้ พบว่าผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสุมทรปราการ
ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้เป็นผู้ป่วยนอก 71 ราย มี 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.6 พอใจมากที่สุด เป็น
ผู้ป่วยใน 16 ราย มี 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.5 ไม่พอใจบริการทั่วไปโดยภาพรวมและ 5 ราย
คิดเป็นร้อยละ 31.3 พอใจบริการทั่วไปโดยรวม ส่วนผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาล
สำโรงการแพทย์ ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้เป็นผู้ป่วยนอก 226 ราย มี 142 รายคิดเป็นร้อยละ 62.8
พอใจมากที่สุด เป็นผู้ป่วยใน 91ราย มี 72 ราย พอใจบริการทั่วไปโดยภาพรวม

ตารางที่ 4.14 ความพึงพอใจต่อการต้อนรับ เมื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน

รพ. คู่สัญญาหลัก	ไม่พอใจ มากที่สุด	ไม่พอใจ	ไม่แน่ใจ	พอใจ	พอใจ มากที่สุด	รวม
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
รพ. สมุทรปราการ						
ผู้ป่วยนอก	3(4.2)	9(12.7)	3(11.3)	41(57.7)	10(14.1)	71(100)
ผู้ป่วยใน	1(6.3)	5(31.3)	2(12.5)	5(31.3)	3(18.8)	16(100)
รพ. ส่วาโรงการแพทย						
ผู้ป่วยนอก	4(1.8)	14(6.2)	15(6.6)	169(74.8)	24(10.6)	226(100)
ผู้ป่วยใน	0(0.0)	5(5.5)	3(3.3)	74(81.3)	9(9.9)	91(100)

ตารางที่ 4.14 แสดงความพึงพอใจต่อการต้อนรับ เมื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักที่ขึ้นทะเบียนไว้ พบว่าผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ เป็นผู้ป่วยนอก 71 ราย มี 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.7 ที่ตอบว่าพอใจ ผู้ป่วยในทั้งหมด 16 ราย มี 5 ราย ที่ตอบว่าพอใจต่อการต้อนรับ คิดเป็นร้อยละ 31.3 และมี 5 ราย ที่ตอบว่าไม่พอใจต่อการต้อนรับ คิดเป็นร้อยละ 31.3 ส่วนผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลส่วาโรงการแพทยซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ เป็นผู้ป่วยนอก 226 ราย มี 169 รายคิดเป็นร้อยละ 74.8 ที่ตอบว่าพอใจ ผู้ป่วยในทั้งหมด 91 ราย มี 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.3 ที่ตอบว่าพอใจต่อการต้อนรับ

ตารางที่ 4.15 ความพึงพอใจต่อความสะอาด เมื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กรณี
ผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน

รพ. คู่สัญญาหลัก	ไม่พอใจ มากที่สุด	ไม่พอใจ	ไม่แน่ใจ	พอใจ	พอใจ มากที่สุด	รวม
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
รพ. สมุทรปราการ						
ผู้ป่วยนอก	0(0.0)	11(15.5)	5(7.0)	52(73.2)	3(4.2)	71(100)
ผู้ป่วยใน	0(0.0)	8(50.0)	2(12.5)	5(31.3)	1(6.3)	16(100)
รพ. สำโรงการแพทย์						
ผู้ป่วยนอก	0(0.0)	3(1.3)	9(4.0)	178(78.8)	36(15.9)	226(100)
ผู้ป่วยใน	0(0.0)	0(0.0)	0(0.0)	75(82.4)	16(17.6)	91(100)

ตารางที่ 4.15 แสดงความพึงพอใจต่อความสะอาด เมื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักที่ขึ้นทะเบียนไว้ พบว่าผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสมุทรปราการซึ่งขึ้นทะเบียนไว้เป็นผู้ป่วยนอก 71 ราย มี 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.2 ที่ตอบว่าพอใจต่อความสะอาด ผู้ป่วยในทั้งหมด 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.0 ตอบว่าไม่พอใจต่อความสะอาด และ 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.3 ตอบว่าพอใจต่อความสะอาด ส่วนผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ เป็นผู้ป่วยนอก 226 ราย มี 178 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.8 ตอบว่าพอใจต่อความสะอาด เป็นผู้ป่วยใน 91 ราย มี 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.4 ตอบว่าพอใจต่อความสะอาด และไม่มีผู้ประกันตนที่ไม่พอใจต่อความสะอาดเลย

ตารางที่ 4.16 ความพึงพอใจต่อความสะอาดสบายและบริการที่สะดวกรวดเร็ว เมื่อไปใช้บริการ
ที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน

รพ. คู่สัญญาหลัก	ไม่พอใจ มากที่สุด	ไม่พอใจ	ไม่แน่ใจ	พอใจ	พอใจ มากที่สุด	รวม
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
รพ. สมุทรปราการ						
ผู้ป่วยนอก	6(8.5)	21(29.6)	3(4.2)	37(52.1)	4(5.6)	71(100)
ผู้ป่วยใน	1(6.3)	9(56.3)	3(18.8)	2(12.5)	1(6.3)	16(100)
รพ. ส่วโรงการแพทย์						
ผู้ป่วยนอก	13(5.8)	48(21.2)	24(10.6)	117(51.8)	24(10.6)	226(100)
ผู้ป่วยใน	0(0.0)	7(7.7)	9(9.9)	68(74.7)	7(7.7)	91(100)

ตารางที่ 4.16 แสดงความพึงพอใจต่อความสะอาดสบาย และบริการที่สะดวกรวดเร็ว เมื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักที่ขึ้นทะเบียนไว้ พบว่าผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลสมุทรปราการ เป็นผู้ป่วยนอก 71 ราย มี 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.1 ตอบว่าพอใจ มี 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.6 ไม่พอใจ ผู้ป่วยในทั้งหมด 16 ราย มี 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.3 ตอบว่าไม่พอใจมี 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.8 ไม่แน่ใจ ส่วนผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลส่วโรงการแพทย์ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ เป็นผู้ป่วยนอก 226 ราย มี 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.8 ตอบว่าพอใจ มี 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตอบว่าไม่พอใจผู้ป่วยใน 91 ราย มี 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.7 ตอบว่าพอใจ

โดยสรุปพบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ของการเลือกใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก คือเป็นโรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ ทั้งกรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน ส่วนเหตุผลส่วนใหญ่ของการไม่ไปใช้บริการโรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ของผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลสมุทรปราการ คือ เดินทางไม่สะดวก ทั้งกรณีผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน แต่เหตุผลของการไม่ไปใช้บริการของผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ กรณีผู้ป่วยใน ได้แก่ เหตุผลอื่นๆ มากที่สุด

ความพึงพอใจโดยภาพรวมของบริการทั่วไปของโรงพยาบาลสมุทรปราการ ส่วนใหญ่ตอบว่าพอใจมากที่สุดเมื่อเป็นกรณีผู้ป่วยนอก แต่กรณีผู้ป่วยใน ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่พอใจ ความพึงพอใจโดยภาพรวมของบริการทั่วไปของโรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ ส่วนใหญ่ตอบว่าพอใจมากที่สุด ในกรณีผู้ป่วยนอก และตอบว่าพอใจกรณีผู้ป่วยในมากที่สุด

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการไปใช้ และไม่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน

การศึกษานี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กับการไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่น แยกศึกษาเป็นกรณีผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักและการไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ ปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยนำด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะงาน รายได้ต่อเดือน สภาพการเงิน ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ปัจจัยสนับสนุนด้านช่วงเวลาปฏิบัติงาน อำเภอที่อยู่อาศัย โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ขนาดสถานประกอบการ การมีบริการรักษาพยาบาลในโรงงาน วิธีการเดินทางไปใช้บริการ ระยะเวลาเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของการเจ็บป่วย

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมใช้บริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

	ใช้บริการรพ. คู่สัญญาหลัก	ใช้บริการรพ. อื่นๆ	รวม
ผู้ป่วยนอก	308 (70.0)	132 (30.0)	440 (100)
ผู้ป่วยใน	110 (62.9)	65 (37.1)	175 (100)

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ พบว่ากรณีผู้ป่วยนอก 440 ราย มีผู้ประกันตนไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก 308 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่น 132 รายคิดเป็นร้อยละ 30 กรณีผู้ป่วยใน 175 ราย ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.9 ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.1

ตอนที่ 1 กรณีผู้ป่วยนอก

ปัจจัยนำ

เพศ จากผู้ประกันตนที่มีการเลือกใช้บริการที่โรงพยาบาลจำนวน 440 คน เป็นเพศชาย 116 ราย เพศหญิง 192 ราย พบว่า เพศหญิงไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเพศชาย คือ 192 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.4 ของเพศหญิงทั้งหมด ในขณะที่เพศชายไปใช้บริการเพียง 116 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.8 ของเพศชายทั้งหมด เพศชายเลือกไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่น 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.2 ของเพศชายทั้งหมด เพศหญิง 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.6 ของเพศหญิงทั้งหมด (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และเพศ

เพศ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
ชาย	116	67.8	55	32.2	171	100
หญิง	192	71.4	77	28.6	169	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

อายุ กลุ่มอายุของผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ปรากฏว่าทุกกลุ่มอายุ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด ร้อยละ 73.3 และกลุ่มอายุ น้อยกว่า 24 ปี เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยที่สุด ร้อยละ 65.4 (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และกลุ่มอายุ

อายุ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
น้อยกว่า 24 ปี	100	65.4	53	34.6	153	100
25-49 ปี	197	72.4	75	27.6	272	100
50 ปีขึ้นไป	11	73.3	4	26.7	15	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

สถานภาพสมรส พบว่าผู้ประกันตนที่สมรสแล้ว และหม้าย หย่า แยก เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าผู้ประกันตนที่เป็นโสด ร้อยละ 72.4 และ 78.6 ตามลำดับ แต่ทุกสถานภาพสมรส เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มากกว่าใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
โสด	113	65.7	59	34.3	172	100
สมรส	184	72.4	70	27.6	254	100
หม้าย หย่า แยก	11	78.6	3	21.4	14	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

ระดับการศึกษา พบว่าทุกระดับการศึกษา เลือกใช้บริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาล
 คู่สัญญาหลัก โดยผู้ประกันตนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ
 76.3 มากกว่าผู้ประกันตนที่มีการศึกษาชั้นมัธยม และสูงกว่ามัธยม ซึ่งเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญา
 หลักเพียงร้อยละ 52.9 และ 66.2 ตามลำดับ (รายละเอียดตั้งแสดงตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทาง
 การแพทย์ และระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยม	177	76.3	55	23.7	232	100
มัธยมศึกษา	27	52.9	24	47.1	51	100
สูงกว่ามัธยม	104	66.2	53	33.8	157	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะงานที่รับผิดชอบ พบว่าผู้ประกันตนทุกลักษณะงาน เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่น โดยฝ่ายผลิตด้วยเครื่องจักร เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด ร้อยละ 73 และลักษณะงานอื่นๆ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก น้อยที่สุด ร้อยละ 61.8 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และลักษณะงาน

ลักษณะงาน	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
ผู้บริหาร พนักงาน	70	71.4	28	28.6	98	100
ผลิตด้วยเครื่องจักร	92	73.0	34	27.0	126	100
ผลิตเครื่องมือ	99	70.7	41	29.3	140	100
อื่นๆ	47	61.8	29	38.2	76	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

รายได้อันตราย พบว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของรายได้อันตรายต่ำกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของรายได้อันตรายเท่ากับ 4,743 บาท และ 4,000 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐาน 6,171 บาท และ 4,700 บาทตามลำดับ(รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าสถิติของรายได้อันตรายของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

รายได้อันตราย	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 308)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 132)
Mean	4,743	6,171
Median	4,000	4,700
S.D.	2,743	5,428
MAX	30,000	54,000
MIN	1,840	2,400

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ผู้ประกันตนที่เลือกใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ จะต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นกรณีฉุกเฉินจะเบิกคืนได้จากสำนักงานประกันสังคมตามอัตราที่กำหนด พบว่าผู้ประกันตนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี กล่าวคือมีเงินเหลือเก็บ จึงพอมีเงินไปใช้บริการที่โรงพยาบาลอื่นๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ โดยผู้ประกันตนที่มีเงินเหลือเก็บเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มากที่สุด ร้อยละ 59.2 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่มีเงินไม่พอใช้แต่ไม่ต้องกู้ยืม เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด ร้อยละ 78.8 (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
มีเหลือเก็บ	45	59.2	31	40.8	76	100
พอกินพอใช้	149	72.0	58	28.0	207	100
ไม่พอใช้ ไม่ต้องกู้ยืม	41	78.8	11	21.2	52	100
ไม่พอใช้ ต้องกู้ยืม	73	69.5	32	30.5	105	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ พบว่า ผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของคะแนน มากกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 8.3 คะแนน และ 8.5 คะแนน ตามลำดับ ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นที่มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐาน 7.1 คะแนน และ 7 คะแนน ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าสถิติของคะแนนความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

คะแนนความรู้ (คะแนนเต็ม 16 คะแนน)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 308)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 132)
Mean	8.3	7.1
Median	8.5	7
S.D.	3.5	3.9
MAX	16	16
MIN	0	0
RANGE	16	16

ปัจจัยสับสน

ระยะเวลาเดินทางไปใช้บริการที่ชิวไป พบว่า ผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของระยะเวลาเดินทาง น้อยกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของระยะเวลาเดินทางเท่ากับ 44.5 นาที และ 30 นาทีตามลำดับ ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐาน 58.4 นาที และ 30 นาที ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าสถิติของระยะเวลาเดินทางของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

ระยะเวลาเดินทาง (นาที)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 308)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 132)
Mean	44.5	58.4
Median	30	30
S.D.	100.3	131.4
MAX	888	888
MIN	0	0
RANGE	888	888

วิธีการเดินทางไปใช้บริการ พบว่า ผู้ประกันตนไปใช้บริการโดยการเดินทางไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด ร้อยละ 76.5 รองลงไป คือรถประจำทาง ร้อยละ 75.7 รองลงไป คือขึ้นรถรับจ้าง ร้อยละ 66.7 พาหนะส่วนตัว ร้อยละ 61.3 และพาหนะอื่นๆ ร้อยละ 57.4 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และวิธีการเดินทางไปใช้บริการ

วิธีการเดินทางไปใช้บริการ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เดินไป	13	76.5	4	23.5	17	100
ขึ้นรถประจำทาง	178	75.7	57	24.3	235	100
ขึ้นรถรับจ้าง	48	66.7	24	33.3	72	100
พาหนะส่วนตัว	38	61.3	24	38.7	62	100
อื่นๆ	31	57.4	23	42.6	54	100
รวม	308	100	132	100	440	100

ช่วงเวลาปฏิบัติงาน พบว่าผู้ประกันตนที่ปฏิบัติงานช่วงกลางวัน ช่วงเวลากลางคืน และ หมุนเวียน เลือกใช้ในโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มากกว่าโรงพยาบาลอื่นๆ โดยเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ 70.2 และ 69.1 ตามลำดับ(รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และช่วงเวลาปฏิบัติงาน

ช่วงเวลาปฏิบัติงาน	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
กลางวัน	252	70.2	107	29.8	359	100
กลางคืน-หมุนเวียน	56	69.1	25	30.9	81	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ พบว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ใกล้เคียงกัน คือผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 59.9 ชั่วโมง และ 58.4 ชั่วโมง ตามลำดับ ค่ามัธยฐานเท่ากับ 55 ชั่วโมง และ 54 ชั่วโมง ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าสถิติของจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

ชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ (ชั่วโมง)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 308)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 132)
Mean	59.9	58.4
Median	55	54
S.D.	10.4	10
MAX	111	91
MIN	24	24
RANGE	87	67

การมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ พบว่าผู้ประกันตนที่ไม่มีและมีแพทย์หรือพยาบาลในสถานประกอบการ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่น และผู้ประกันตนที่ไม่มีแพทย์หรือพยาบาลในสถานประกอบการ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 77.2 และ 62.1 ตามลำดับ (รายละเอียดแสดงตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.30 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และการมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ

	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
การมีบริการรักษา						
ในสถานประกอบการ						
ไม่มี	179	77.2	53	22.8	232	100
มีแพทย์หรือพยาบาล	123	62.1	75	37.9	198	100
รวม	302	100	128	100	440	100

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้บริการ พบว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้บริการ น้อยกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.5 บาท ค่ามัธยฐาน 6 บาท ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.1 และค่ามัธยฐาน เท่ากับ 7 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.31)

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าสถิติของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้บริการของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (บาท)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 308)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 132)
Mean	14.5	26.1
Median	6	7
S.D.	25.1	61
MAX	180	420
MIN	0	0
RANGE	180	420

อำเภอที่อยู่อาศัย พบว่าผู้ประกันตนที่อยู่อาศัยในจ.สมุทรปราการเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆโดยผู้ประกันตนที่อยู่อาศัยในอำเภอพระประแดง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักสูงสุด ร้อยละ 84.9 รองลงไปคือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ เลือกใช้ในการคู่สัญญาหลัก 73.2 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่น เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยกว่า ผู้ประกันตนที่อยู่อาศัยอยู่ในจ.สมุทรปราการ คือร้อยละ 40 (รายละเอียดแสดงตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และอำเภอที่อยู่อาศัย

อำเภอ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้รพ. อื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เมืองสมุทรปราการ	194	73.2	71	26.8	265	100
พระสมุทร บางพลี บางบ่อ	32	61.5	20	38.5	52	100
พระประแดง	62	84.9	11	15.1	73	100
จังหวัดอื่น	20	40.0	30	60.0	50	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก พบว่า ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลรัฐ และเอกชน เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของตนเองมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ แต่ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลเอกชน เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของตนเองมากกว่าผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลของรัฐ คือเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ 76 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลของรัฐเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักเพียงร้อยละ 58.1 (รายละเอียดแสดงตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก

โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
รพ. รัฐ						
รพ. สุมทรรพากร	86	58.1	62	41.9	148	100
รพ. เอกชน						
รพ. สำโรงการแพทย์	222	76.0	70	24.0	292	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

ขนาดสถานประกอบการ พบว่าผู้ประกันตนในทุกขนาดสถานประกอบการ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ ผู้ประกันตนในสถานประกอบการขนาดใหญ่ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยที่สุดคือร้อยละ 65.5 เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นมากที่สุดร้อยละ 34.5 อาจเนื่องจากสถานประกอบการขนาดใหญ่ ลูกจ้างเป็นแรงงานฝีมือ จึงมีสวัสดิการรักษายาตามสัญญาการจ้างให้แก่ลูกจ้าง โดยให้สวัสดิการในโรงพยาบาลเอกชนที่ลูกจ้างพอใจ (รายละเอียดตั้งแสดงตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และขนาดสถานประกอบการ

ขนาดสถานประกอบการ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เล็ก	39	67.2	19	32.8	58	100
กลาง	117	78.0	33	22.0	150	100
ใหญ่	152	65.5	80	34.5	232	100
รวม	308	70.0	132	30.0	440	100

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค

การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค พบว่าผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นผู้ป่วยเล็กน้อยและปานกลาง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยกว่าผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นผู้ป่วยรุนแรง คือ ผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นผู้ป่วยเล็กน้อยและปานกลาง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ 68.4 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นผู้ป่วยรุนแรง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ 74.8 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.35)

ตารางที่ 4.35 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และการรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค

การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เล็กน้อยและปานกลาง	225	68.4	104	31.6	329	100
รุนแรง	83	74.8	28	25.2	111	100
รวม	308	100	132	100	440	100

ตารางที่ 4.36 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการเลือกใช้โรงพยาบาลกรณีผู้ป่วยนอก

ปัจจัยต่างๆ	N	df	χ^2	p-value	significant ที่ $\alpha = 0.05$
ปัจจัยนำ					
เพศ	440	1	0.47	0.49464	non significant
อายุ	440	2	2.41	0.29956	non significant
สถานภาพสมรส	440	2	2.73	0.25583	non significant
ระดับการศึกษา	440	2	12.5	0.00193	significant
ลักษณะงาน	440	3	3.08	0.37893	non significant
สภาพการเงิน	440	3	6.55	0.08776	non significant
ปัจจัยสนับสนุน					
วิธีการเดินทาง	440	4	10.7	0.02977	significant
ช่วงเวลาปฏิบัติงาน	440	1	0.003	0.95719	non significant
การมีบริการรักษาในรง.	430	1	10.8	0.00099	significant
อำเภอที่อยู่อาศัย	440	3	32.2	0.00000	significant
รพ. คู่สัญญาหลัก	440	1	14.2	0.00017	significant
ขนาดสถานประกอบการ	440	2	7	0.03017	significant
ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย					
การรับรู้ความรุนแรง	440	1	1.32	0.25025	non significant

ตารางที่ 4.37 สรุปความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการเลือกใช้โรงพยาบาลกรณีผู้ป่วยนอก

ปัจจัยต่างๆ	N	t-test	p-value	significant ที่ $\alpha = 0.05$
ปัจจัยนำ				
รายได้ต่อเดือน	440	2.87	0.005	significant
ความรู้เกี่ยวกับ สิทธิประโยชน์	440	3.22	0.001	significant
ปัจจัยสนับสนุน				
ระยะเวลาเดินทาง	440	1.09	0.278	non significant
ชั่วโมงทำงาน/สัปดาห์	440	1.49	0.137	non significant
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	440	2.1	0.037	significant

ตารางที่ 4.36 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษากับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์กรณีผู้ป่วยนอก ได้แก่ การเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และการเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยใช้ Chi-square test สำหรับตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะงาน ฐานะทางเศรษฐกิจ วิธีการเดินทาง ช่วงเวลาปฏิบัติงาน การมีบริการรักษาในสถานประกอบการ อำเภอที่อยู่อาศัย โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ขนาดสถานประกอบการ การรับรู้ความรุนแรงของโรค ผลปรากฏว่า

ปัจจัยนำ

- เพศ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.49464$)

- อายุ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.29956$)
- สถานภาพสมรส ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.25583$)
- ระดับการศึกษา ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.00193$) โดยพบว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยม เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าผู้มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมและสูงกว่ามัธยม
- ลักษณะงานที่รับผิดชอบ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.37893$)
- สภาพการเงิน ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.08776$)

ปัจจัยสนับสนุน

- วิธีการเดินทาง ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.02977$) โดยพบว่าผู้ที่เดินทางโดยขึ้นรถรับจ้าง และมีพาหนะส่วนตัว เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆมากกว่าโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก
- ช่วงเวลาปฏิบัติงาน ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.95719$)
- การมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.00099$) โดยพบว่าผู้ประกันตนที่มีแพทย์หรือพยาบาล เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้มากกว่าผู้ประกันตนที่ไม่มีบริการรักษาในสถานประกอบการ ซึ่งเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญามากกว่า
- อำเภอที่อยู่อาศัย ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.00000$) โดยพบว่าผู้ประกันตนที่อาศัยอยู่ในอำเภอที่อยู่ใกล้กับที่ตั้งของโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักทั้ง 2 แห่ง คือ อำเภอเมือง และ อำเภอพระประแดง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าอำเภออื่นๆ

- โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.00017$) โดยพบว่าผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนกับโรงพยาบาลของรัฐเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาของตนเอง น้อยกว่าผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนกับโรงพยาบาลของเอกชน

- ขนาดสถานประกอบการ ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.03017$) โดยพบว่าผู้ประกันตนในสถานประกอบการขนาดใหญ่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก น้อยกว่าผู้ประกันตนในสถานประกอบการขนาดเล็ก และขนาดกลาง

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย

- การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.25025$)

ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยต่างๆ ของผู้ประกันตน ที่มีพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์กรณีผู้ป่วยนอก ได้แก่ การเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และการเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยใช้ Unpaired t-test สำหรับตัวแปรเชิงปริมาณ คือรายได้ต่อเดือน ชั่วโมงทำงาน/สัปดาห์ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ระยะเวลาเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผลปรากฏดังนี้

ปัจจัยนำ

- รายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.005$) โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐานของรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ

- ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.001$) โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐานของคะแนนความรู้ สูงกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ

ปัจจัยสนับสนุน

- ระยะเวลาเดินทาง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.278$)
- ชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($P = 0.137$)

- ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.037$)

โดยพบว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ต่ำกว่าการไปใช้โรงพยาบาลอื่นๆ

โดยสรุป การศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และโรงพยาบาลอื่นๆ ในกรณีผู้ป่วยนอก ได้แก่ ระดับการศึกษา วิธีการเดินทางไปใช้บริการ การมีบริการรักษาในสถานประกอบการ อำเภอที่อยู่อาศัยของผู้ประกันตน โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของรัฐและเอกชน ขนาดสถานประกอบการ รายได้ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 กรณีผู้ป่วยใน
ปัจจุบัน

เพศ จากผู้ประกันตนที่มีนอนโรงพยาบาลจำนวน 175 คน เป็นเพศ 95 ราย เพศหญิง 80 ราย พบว่า เพศหญิงไปใช้บริการที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเพศชาย คือ 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 65 ของเพศหญิงทั้งหมด ในขณะที่เพศชายไปใช้บริการเพียง 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.1 ของเพศชายทั้งหมด เพศชายเลือกไปใช้บริการบริการที่โรงพยาบาลอื่น 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.9 ของเพศชายทั้งหมด เพศหญิงเลือกไปใช้บริการบริการที่โรงพยาบาลอื่น 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 35 (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.38)

ตารางที่ 4.38 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และเพศ

เพศ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
ชาย	58	61.1	37	38.9	95	100
หญิง	52	65	28	35	80	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

อายุ กลุ่มอายุของผู้ประกันตนที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ปรากฏว่าทุกกลุ่มอายุ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด ร้อยละ 88.9 และกลุ่มอายุ น้อยกว่า 24 ปี เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยที่สุด ร้อยละ 56.1 (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.39)

ตารางที่ 4.39 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และกลุ่มอายุ

อายุ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
น้อยกว่า 24 ปี	23	56.1	18	43.9	41	100
25-49 ปี	79	71.8	46	70.8	125	100
50 ปีขึ้นไป	8	88.9	1	11.1	9	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานภาพสมรส พบว่าผู้ประกันตนที่สมรสแล้ว เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 68.7 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่เป็นโสด เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นมากกว่าโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก คิดเป็นร้อยละ 51.8 (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.40)

ตารางที่ 4.40 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
โสด	27	48.2	29	51.8	56	100
สมรส	79	68.7	36	31.3	115	100
หม้าย หย่า แยก	2	50	2	50	4	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับการศึกษา พบว่าผู้ประกันตนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา เลือกใช้บริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงไปคือผู้ประกันตนที่มีระดับสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.9 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่มีการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก คิดเป็นร้อยละ 48.3 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.41)

ตารางที่ 4.41 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยม	63	70	27	30	90	100
มัธยมศึกษา	14	48.3	15	51.7	29	100
สูงกว่ามัธยม	33	58.9	23	41.1	56	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะงานที่รับผิดชอบ พบว่าผู้ประกันตนทุกลักษณะงาน เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่น โดยผู้บริหาร ผู้จัดการ เสมียน พนักงาน และลักษณะงานอื่นๆ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.3 และ 65.6 ตามลำดับ ส่วนฝ่ายผลิตด้วยมือ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก น้อยที่สุด ร้อยละ 58 (รายละเอียดดังแสดง ตารางที่ 4.42)

ตารางที่ 4.42 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และลักษณะงานที่รับผิดชอบ

ลักษณะงานที่ รับผิดชอบ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
ผู้บริหาร พนักงาน	32	65.3	17	34.7	49	100
ผลิตด้วยเครื่องจักร	28	63.6	16	36.4	44	100
ผลิตเครื่องมือ	29	58	21	42	50	100
อื่นๆ	21	65.6	11	34.4	32	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

รายได้อันต่อเดือน พบว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ากลางของรายได้อันต่อเดือน ต่ำกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น ๆ โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของรายได้อันต่อเดือนเท่ากับ 6,505 บาท และ 5,225 บาทตามลำดับ ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐาน 6,690 บาท และ 5,300 บาท ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.43)

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าสถิติของรายได้อันต่อเดือนของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

รายได้อันต่อเดือน (บาท)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 110)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 65)
Mean	6,505	6,690
Median	5,225	5,300
S.D.	4,044	5,061
MAX	23,000	40,000
MIN	2,000	2,700

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ประกันตนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี คือ มีเงินเหลือเก็บ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงไปคือ ไม่พอใช้ ต้องกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 66 ผู้ประกันตนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี คือเงินไม่พอใช้ แต่ไม่ต้องกู้ยืม เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยที่สุด คือร้อยละ 58.3 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.44)

ตารางที่ 4.44 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ	เลือกใช้บริการ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
มีเหลือเก็บ	21	67.7	10	32.3	31	100
พอกินพอใช้	51	60	34	40	85	100
ไม่พอใช้ ไม่ต้องกู้ยืม	7	58.3	5	41.7	12	100
ไม่พอใช้ ต้องกู้ยืม	31	66	16	34	47	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ พบว่า ผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของคะแนนมากกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมีค่าเฉลี่ยและมัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 8.9 คะแนน และ 9 คะแนน ตามลำดับ ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐาน 7.6 คะแนน และ 7 คะแนน ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.45)

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าสถิติของคะแนนความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน จำแนกตาม พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

คะแนนความรู้ (คะแนนเต็ม 16 คะแนน)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 110)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 65)
Mean	8.9	7.6
Median	9	7
S.D.	3.4	3.9
MAX	16	16
MIN	2	0
RANGE	14	16

ปัจจัยสนับสนุน

ระยะเวลาเดินทางไปใช้บริการ เทียบไป พบว่า ผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาเดินทาง น้อยกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาเดินทางเท่ากับ 58.4 นาที ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ย 94.1 นาที ส่วนมัธยฐาน เท่ากันคือ 30 นาที (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.46)

ตารางที่ 4.46 แสดงค่าสถิติของระยะเวลาเดินทางของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

ระยะเวลาเดินทาง (นาที)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 110)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 65)
Mean	58.4	94.1
Median	30	30
S.D.	143	210
MAX	888	888
MIN	0	5
RANGE	888	883

วิธีการเดินทางไปใช้บริการ พบว่า ผู้ประกันตนที่เดินทางโดยพาหนะส่วนตัว เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากที่สุด ร้อยละ 72.7 รองลงไปคือ พาหนะอื่นๆ ร้อยละ 65.3 ผู้ประกันตนที่เดินทางโดยรถรับจ้าง เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงไปคือขึ้นรถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 38.7 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.47)

ตารางที่ 4.47 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และวิธีการเดินทางไปใช้บริการ

วิธีการเดินทาง ไปใช้บริการ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
ขึ้นรถประจำทาง	19	61.3	12	38.7	31	100
ขึ้นรถรับจ้าง	20	51.3	19	48.7	39	100
พาหนะส่วนตัว	24	72.7	9	27.3	33	100
อื่นๆ	47	65.3	25	34.7	72	100
รวม	110	100	65	100	175	100

ช่วงเวลาปฏิบัติงาน พบว่าผู้ประกันตนที่ปฏิบัติงานช่วงกลางวัน เลือกใช้ในโรงพยาบาล
คู่สัญญาหลัก มากกว่าโรงพยาบาลอื่นๆ โดยเลือกใช้ในโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ 64.7 ในขณะที่
ผู้ประกันตนที่ปฏิบัติงานช่วงกลางคืนและหมุนเวียนกัน เลือกใช้ในโรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยกว่า
โรงพยาบาลอื่นๆ โดยเลือกใช้ในโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก เพียงร้อยละ 47.4 เลือกใช้ในโรงพยาบาล
อื่นร้อยละ 52.6 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.48)

ตารางที่ 4.48 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทาง
การแพทย์และช่วงเวลาปฏิบัติงาน

ช่วงเวลาปฏิบัติงาน	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
กลางวัน	101	64.7	55	35.3	156	100
กลางคืน-หมุนเวียน	9	47.4	10	52.6	19	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ พบว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีจำนวนชั่วโมงการทำงาน น้อยกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ คือ มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ เท่ากับ 59.6 ชั่วโมง และ 55 ชั่วโมง ตามลำดับ ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานเท่ากับ 62.5 ชั่วโมง และ 59 ชั่วโมง ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.49)

ตารางที่ 4.49 แสดงค่าสถิติของจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ของผู้ประกันตน จำแนกตาม พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

ชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ (ชั่วโมง)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 110)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 65)
Mean	59.6	62.5
Median	55	59
S.D.	12.3	11.5
MAX	96	90
MIN	24	48
RANGE	72	42

การมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ พบว่าผู้ประกันตนที่ไม่มี และมีแพทย์หรือพยาบาลในสถานประกอบการ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่น และผู้ประกันตนที่มีแพทย์หรือพยาบาลในสถานประกอบการ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าผู้ประกันตนที่ไม่มีแพทย์หรือพยาบาลในสถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 66 และ 56.9 ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.50)

ตารางที่ 4.50 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และการมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ

	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
การมีบริการรักษา						
ในสถานประกอบการ						
ไม่มี	41	56.9	31	43.1	72	100
มีแพทย์หรือพยาบาล	66	66	34	34	100	100
รวม	107	62.2	65	37.8	172	100

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้บริการ พบว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมีค่าเฉลี่ยและมีฐานของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้บริการ น้อยกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.2 บาท ค่ามีฐานฐาน 12 บาท ส่วนผู้ประกันตนที่เลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81 บาท และค่ามีฐานฐาน เท่ากับ 34 บาท (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.51)

ตารางที่ 4.51 แสดงค่าสถิติของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้บริการของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์

ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (บาท)	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา (N = 110)	เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น (N = 65)
Mean	44.2	81
Median	12	34
S.D.	80.5	109.4
MAX	500	500
MIN	0	0
RANGE	500	500

อำเภอที่อยู่อาศัย พบว่าผู้ประกันตนที่อยู่อาศัยในจ.สมุทรปราการ เลือกใช้โรงพยาบาล
คู่สัญญาหลักมากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยผู้ประกันตนที่อยู่อาศัยในอำเภอพระประแดง
เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักสูงสุด ร้อยละ 76 รองลงไปคือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ
เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ 62 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่น เลือก
ใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยกว่า ผู้ประกันตนที่อยู่อาศัยอยู่ในจ.สมุทรปราการ คือร้อยละ 35.3
(รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.52)

ตารางที่ 4.52 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทาง
การแพทย์ และอำเภอที่อยู่อาศัย

อำเภอ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เมืองสมุทรปราการ	49	62.0	30	38.0	79	100
พระสมุทร บางพลี บางบ่อ	17	58.6	12	41.4	29	100
พระประแดง	38	76.0	12	24.0	50	100
จังหวัดอื่น	6	35.3	11	64.7	17	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก พบว่า ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลรัฐ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของตนเองน้อยกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 45.8 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลเอกชน เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของตนเอง มากกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 69.3 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.53)

ตารางที่ 4.53 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก

โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
รพ. รัฐ						
รพ. สมุทรปราการ	22	45.8	26	54.2	48	100
รพ. เอกชน						
รพ. สำโรงการแพทย์	88	69.3	39	30.7	127	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

ขนาดสถานประกอบการ พบว่าผู้ประกันตนในสถานประกอบการขนาดเล็ก เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักน้อยกว่าเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 42.9 แต่ผู้ประกันตนในสถานประกอบการขนาดใหญ่ และกลางเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าโรงพยาบาลอื่นๆ คือร้อยละ 67.9 และ 57.1 ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.54)

ตารางที่ 4.54 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์และขนาดสถานประกอบการ

ขนาดสถานประกอบการ	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เล็ก	6	42.9	8	57.1	14	100
กลาง	28	57.1	21	42.9	49	100
ใหญ่	76	67.9	36	32.1	112	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค พบว่าผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นป่วยเล็กน้อยและปานกลาง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นป่วยรุนแรง คือ ผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นป่วยเล็กน้อยและปานกลาง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ร้อยละ 72.3 ในขณะที่ผู้ประกันตนที่รับรู้ว่าเป็นป่วยรุนแรง เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักเพียง ร้อยละ 59.4 (รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 4.55)

ตารางที่ 4.55 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกันตน จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ และการรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค

การรับรู้เกี่ยวกับ ความรุนแรงของโรค	เลือกใช้รพ. คู่สัญญา		เลือกใช้โรงพยาบาลอื่น		รวม	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
เล็กน้อยและปานกลาง	34	72.3	13	27.7	47	100
รุนแรง	76	59.4	52	40.6	128	100
รวม	110	62.9	65	37.1	175	100

ตารางที่ 4.56 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการเลือกใช้โรงพยาบาลกรณีผู้ป่วยใน

ปัจจัยต่างๆ	N	df	χ^2	p-value	significant ที่ $\alpha = 0.05$
ปัจจัยนำ					
เพศ	175	1	0.15	0.70295	non significant
อายุ	175	2	3.42	0.18078	non significant
สถานภาพสมรส	175	2	9.19	0.01012	significant
ระดับการศึกษา	175	2	4.9	0.08300	non significant
ลักษณะงาน	175	3	0.75	0.86196	non significant
สภาพการเงิน	175	3	0.91	0.82236	non significant
ปัจจัยสนับสนุน					
วิธีการเดินทาง	175	3	3.83	0.28060	non significant
ช่วงเวลาปฏิบัติงาน	175	1	1.51	0.21927	non significant
การมีบริการรักษาในรพ.	172	1	1.1	0.29419	non significant
อำเภอที่อยู่อาศัย	175	3	9.48	0.02357	significant
รพ. คู่สัญญาหลัก	175	1	7.24	0.00714	significant
ขนาดสถานประกอบการ	175	2	4.28	0.11747	non significant
ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย					
การรับรู้ความรุนแรง	175	1	1.95	0.16248	non significant

จากตารางที่ 4.56 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่ศึกษากับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์กรณีผู้ป่วยใน ได้แก่ การเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และการเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยใช้ Chi-square test สำหรับตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะงาน ฐานะทางเศรษฐกิจ วิธีการเดินทาง ช่วงเวลาปฏิบัติงาน การมีบริการรักษาในสถานประกอบการ อำเภอที่อยู่อาศัย โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ขนาดสถานประกอบการ การรับรู้ความรุนแรงของโรค ผลปรากฏว่า

ปัจจัยนำ

- เพศ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.70295$)

- อายุ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.18078$)

- สถานภาพสมรส ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.01012$) โดยพบว่า ผู้ประกันตนที่สมรสแล้วเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าสถานภาพอื่นๆ

- ระดับการศึกษา ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.08300$)

- ลักษณะงานที่รับผิดชอบ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.86196$)

- ฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.82236$)

ปัจจัยสนับสนุน

- วิธีการเดินทาง ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.28060$)

- ช่วงเวลาปฏิบัติงาน ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.21927$)

- การมีบริการรักษาพยาบาลในสถานประกอบการของผู้ประกันตน ไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.29419)

- อำเภอที่อยู่อาศัย ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.02357) โดยพบว่าผู้ประกันตนที่ อาศัยในทุกอำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ เลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักมากกว่าโรงพยาบาล อื่นๆ ในขณะที่ผู้ประกันตนที่อาศัยในจังหวัดอื่นเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นคู่สัญญาหลักมากกว่าโรง พยาบาลคู่สัญญาหลัก

- โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.00714) โดยพบว่า โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของรัฐบาลมีผู้ประกันตนเลือกใช้น้อยกว่า โรงพยาบาลคู่สัญญาหลักของ เอกชน

- ขนาดสถานประกอบการ ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.11747)

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย

- การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค ของผู้ประกันตนไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.16248)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.57 สรุปความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการเลือกใช้โรงพยาบาลกรณีผู้ป่วยใน

ปัจจัยต่างๆ	N	t-test	P-value	significant ที่ $\alpha = 0.05$
ปัจจัยนำ				
รายได้ต่อเดือน	175	0.25	0.803	non significant
ความรู้เกี่ยวกับ สิทธิประโยชน์	175	2.28	0.024	significant
ปัจจัยสนับสนุน				
ระยะเวลาเดินทาง	175	1.22	0.227	non significant
ชั่วโมงทำงาน/สัปดาห์	175	1.61	0.110	non significant
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	173	2.36	0.020	significant

จากตารางที่ 4.57 การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยต่างๆ ของผู้ประกันตน ที่มีพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์กรณีผู้ป่วยใน ได้แก่ การเลือกใช้โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก และการเลือกใช้โรงพยาบาลอื่นๆ โดยใช้ Unpaired t-test สำหรับตัวแปรเชิงปริมาณ คือรายได้ต่อเดือน ชั่วโมงทำงาน/สัปดาห์ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ระยะเวลาเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผลปรากฏดังนี้

ปัจจัยนำ

- รายได้ต่อเดือน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.803$)
- ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($P = 0.024$) โดยพบว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีความรู้มากกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้บริการโรงพยาบาลอื่นๆ

ปัจจัยสนับสนุน

- ระยะเวลาเดินทาง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.227$)
- ชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($P = 0.110$)

- ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.020$)

โดยพบว่า ผู้ประกันตนที่เลือกใช้บริการโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก มีความค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อยกว่าผู้ประกันตนที่เลือกใช้บริการโรงพยาบาลอื่นๆ

โดยสรุป การวิจัยนี้พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับการไปใช้และไม่ไปใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก กรณีผู้ป่วยใน ได้แก่ สถานภาพสมรส อาเภอที่อยู่อาศัย โรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย